

# Dom za umirovljenike Zlarin

---

**Pavić, Matea**

**Master's thesis / Diplomski rad**

**2014**

*Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:*

**University of Split, Faculty of Civil Engineering, Architecture and Geodesy / Sveučilište u Splitu, Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije**

*Permanent link / Trajna poveznica:* <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:123:195283>

*Rights / Prava:* [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

*Download date / Datum preuzimanja:* **2025-03-11**



*Repository / Repozitorij:*

[FCEAG Repository - Repository of the Faculty of Civil Engineering, Architecture and Geodesy, University of Split](#)



UNIVERSITY OF SPLIT



Dom za umirovljenike - Zlarin

Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije

Diplomski rad 2013./2014.

Studentica : Matea Pavić

Mentor: red. prof Ante Kuzmanić, d.i.a

tema odabranog područja : Urbanistički elementi

smještaja staračkog doma

Komentor: prof. emeritus dr. sc. Ivo Šimunović

## SADRŽAJ

Položaj otoka i geografske značajke  
Povijesni razvoj  
Zlarin - mali naseljeni otok  
Otok koralja - otočna tradicija  
Prometna povezanost  
Zeleni otok - prirodna obilježja  
Zlarin danas  
Prirodni resursi otoka  
Zaštićene kulturno-povijesne cijeline i  
ambijentalne vrijednosti i posebnosti - tipologija  
Pomorska infrastruktura  
Uvod  
Cilj rada  
Odrednice lokacije  
Koncept oblikovanja  
Program - iskaz površina

### Grafički prilozi

Situacija	M 1:2 000
Situacija	M 1:500
Tlocrt +1,50	M 1:250
Tlocrt +4,80	M 1:250
Tlocrt +8,10	M 1:250
Tlocrt +11,40	M 1:250
Tlocrt +14,70	M 1:250
Tlocrt +18,00	M 1:250
Presjek a-a	M 1:200
Presjek b-b	M 1:200
Presjek c-c	M 1:200
Presjek d-d	M 1:200
Pogled J	M 1:200
Pogled I	M 1:200
Pogled S	M 1:200
Pogled Z	M 1:200
Detalj	M 1:50
3D prikazi	

*Zlarin, mali otok brnistre i smiljajoš i danas stoji kraj pučine sive.  
Reci mi, koljevčice moja sinja, masline tvoje jesu li još žive?*  
Vesna Parun

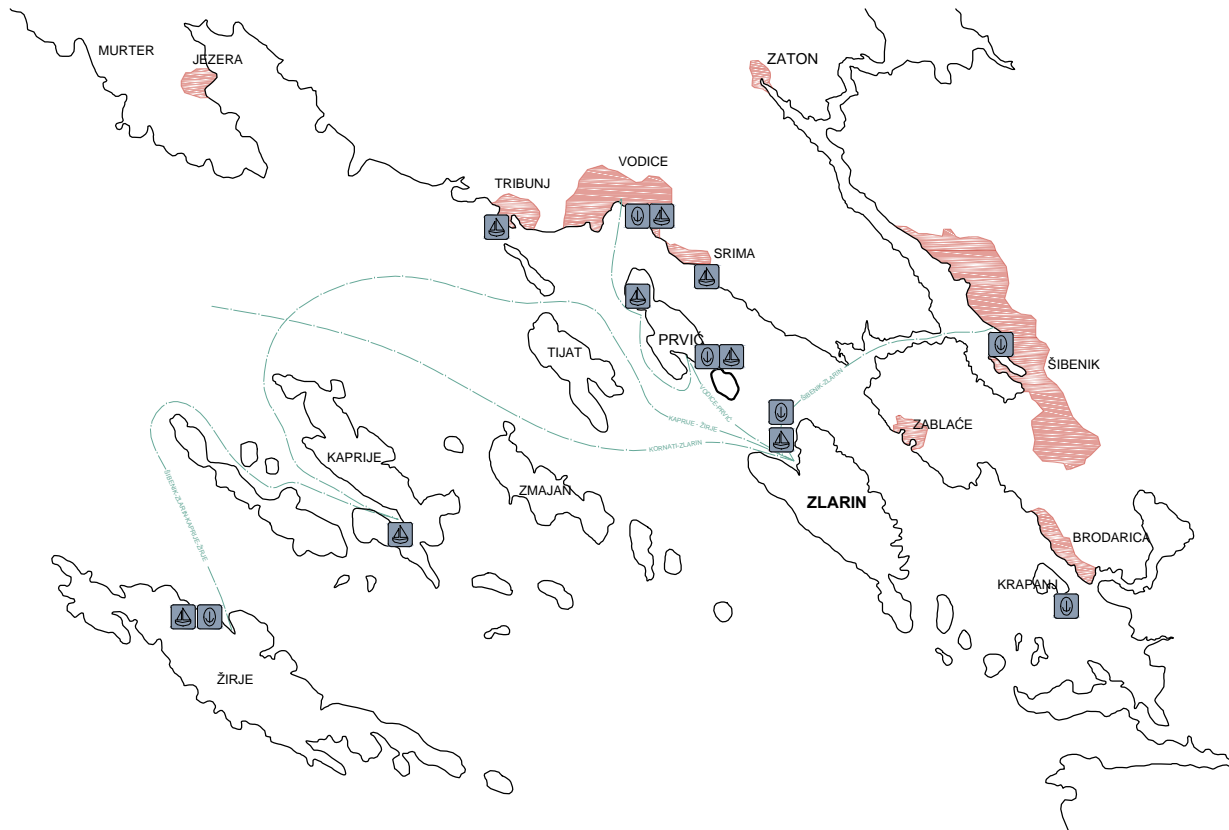






## Položaj otoka i geografske značajke

Otok Zlarin jedan je od kopnu najbližih otoka koji pripadaju unutarnjem nizu šibenskog arhipelaga te spada u skupinu svega nekoliko naseljenih otoka tog kraja. Administrativno pripada Šibensko-kninskoj županiji. Ima površinu od 8,19 km<sup>2</sup>, a dug je 6,2 km od rta Marín na sjeverozapadu do rta Rat na jugoistoku s prosječnom širinom od 2,1 km. Od susjednog kopna odvojen je Šibenskim kanalom širokim 1 300 m, a Zlarinskim kanalom od jugozapadnog niza otočića Obonjan, Velika i Mala Sestrica, Vrtljača, Kamićac i Komorica.

Brodsko vožnja do oko 4 NM udaljenog Šibenika traje manje od 15 minuta, od čega veći dio kroz zaštićeni i slikoviti Kanal sv. Ante. Otok se proteže se u smjeru sjeverozapad - jugoistok u duljini od oko 6,0 km i najveće širine oko 2,0 km, a na prosječnoj udaljenosti 1,4 km od obale. Položaj na ulazu u Šibenski kanal (rt Rat - otok Dvainka), prvi u nizu sjevernodalmatinskih kanala koji pruža odličnu zaštitu nakon duge plovidbe otvorenim morem, davao je otoku Zlarinu posebno strateško i gospodarsko značenje u prošlosti i danas.

Zlarin je ujedno i prvi veći naseljeni otok sjevernodalmatinske skupine značajan za obalnu plovidbu, zbog čega je rano naseljen, uključen u obalni obrambeni sustav i gospodarski vrednovan.



- Legenda:
-  naseljeno područje
  -  brodska linija
  -  lučka ispostava
  -  privezište



## Povijesni razvoj

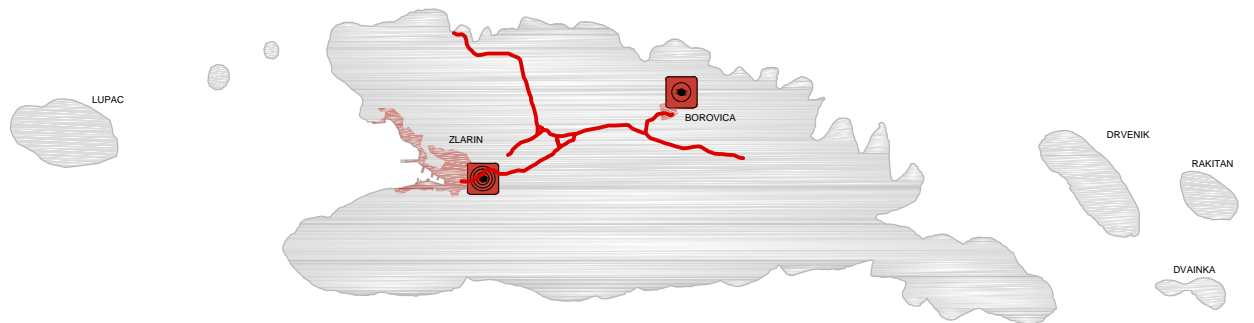
Na otoku se u dnu jugozapadne uvale pa prema polju razvilo jedino istoimeno naselje Zlarin, dok je najstariji zaselak Borovica smješten na prisojnoj padini polja danas napušten. Gusto izgrađeni i prosječno stariji dio naselja smjestio se u dnu uvale pretežno na prisojnoj padini, dok se rjeđe izgrađeni i pretežno noviji dio naselja proteže uzduž obje padine uvale.

Dokazi o životu na otoku i naseljenosti datiraju iz prapovijesnog doba od neolitskih vremena pa sve do Rimljana i Liburna. Samo ime Zlarin prvi put se spominje krajem 13. stoljeća u službenom listu kojemu ga grad Šibenik daruje šibenskom biskupu, a 1487. godine nalazi se u šizgoričevom djelu *'De situ Illyriae et civitate Sibenci'*.

O imenu Zlarina postoji i teorija da ime Zlarin ima veze sa hercegovačkim porijeklom stanovništva. Naime, u blizini Čapljine, nalazi se brdo Zlarin, a nedaleko od njega nalazi se selo Klepci. Iako se prvi put spominje prije 700 godina, arheološki nalazi govore da se na otoku živjelo i u 6. stoljeću prije Krista. Na Trutinim njivama i na gornjoj Po' Lokvici i Po' Gračinom, otkriveno je više grobnih gomila iz brončanog i kamenog doba. Glasoviti putopisac Fortis navodi da su otoke Prvić, Zlarin i Žirje naseljavali stari Rimljani, a njima se pripisuje i širenje masline i vinove loze u ovim krajevima.



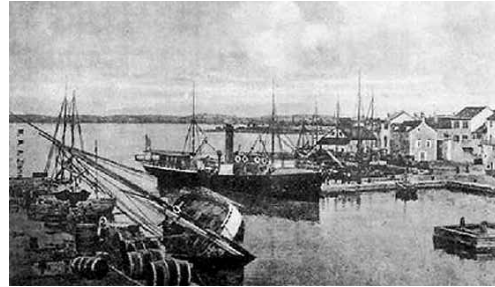
Oftofoto - otok Zlarin



Karta naselja

- Legenda:
-  centralno naselje
  -  manje naselje
  -  glavna cesta
  -  naseljeno područje

## Povijesni razvoj



U uvali Plovac su pronađeni ostaci antičkog brodoloma iz 1. stoljeća naše ere. Riječ je o ostacima trgovačkog jedrenjaka s teretom aretinskih pehara namijenjenih antičkoj Scardoni. Dio pronađenih predmete i danas se čuvaju u mjesnom muzeju KUD-a "Koralj" u Zlarinu.



Po konkretnosti rekonstrukcije životnih procesa, nijedan dalmatinski otok ne može se pohvaliti s poviješću kakvu ima Zlarin. Od 15. stoljeća nazivaju ga i "zlatnim otokom". Kako se naselje Zlarin gradi i urbanizira nije moguće točno determinirati. Stanovništvo se na Zlarin doseljava u dva velika doseljenička vala. U prvom valu oko 13. st. doseljenici su naseljavali unutrašnjost otoka oko mjesta Borovica dok su u drugom valu u vrijeme 16. i 17. st. naselili područje današnjeg Zlarina.



Vrijeme kada se Zlarin naglo urbanizira korespondira s razvojem koraljarstva na otoku. Zlarinjani su bili poznati po ronjenju, ali i obradi koralja. Koralje su vadili po cijelom istočnom Jadranu. U početku su ga vadili za Dubrovčane, Sicilijance i Napolitance, a od 1723. šibenska obitelj Galbiani dobiva zakup za ronjenje koralja na morima koja kontrolira Venecija. Uz koraljarstvo Zlarinjani se bave pomorstvom i ribarenjem uz već otprije tradicionalne poljoprivredne djelatnosti. Gospodarski vrhunac Zlarin postiže od druge polovice 18. stoljeća pa kroz devetnaesto stoljeće. Posljedica gospodarskog razvoja je gradnja novih kuća. Zlarin polako dobiva svoj urbani izgled.



Naselje se u početku formira na sjevernoj strani uvale. U vrijeme nastajanja naselja grade se ruralne kuće bez stilskih karakteristika. To su bile kuće građene kamenom na malim parcelama. Gospodarskim razvojem Zlarina i dolaskom bogatih ljudi iz Šibenika grade se kvalitetne kuće koje svojom pojavom znatno doprinose kvaliteti življenja u Zlarinu, ali i prepoznatljivoj slici naselja. Naime, svojom arhitekturom i upotrebom arhitektonskih detalja ove kuće se nameću ruralnim, te Zlarinu daju novu kvalitetu urbane strukture i cjelokupnog izgleda. Oko novih kuća formiraju se karakteristični uređeni parkovi. Zlarin dobiva izgled gradića koji ima skladno dimenzionirane građevine s akcentom na zvonik župne crkve i 1839. sagrađenu kulu za sat.

## Zlarin - mali naseljeni otok

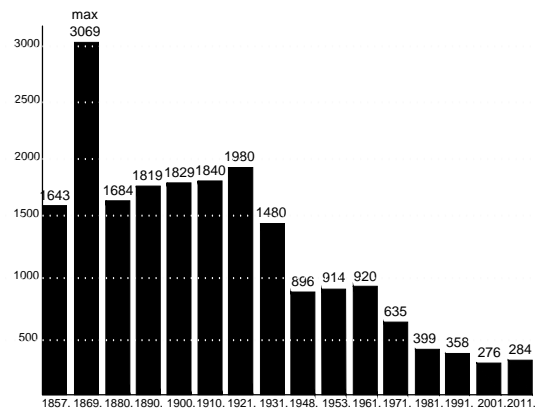
Osnovni demografski proces na hrvatskim otocima u 20. i početkom 21. stoljeća predstavlja depopulacija, koja je obilježila ne samo demografski već i ukupan društveno-gospodarski razvoj hrvatskih otoka. Osnovni uzrok depopulacije nalazimo u stoljetnom iseljavanju otočnog stanovništva započetom krajem 19. stoljeća, a koje se kontinuirano odvijalo i cijelo 20. stoljeće, dogod su postojale bioreproduktivne osnove, tj. dogod je bilo mladog stanovništva.

Otok Zlarin i njegovo stanovništvo prema svim karakteristikama tipičan su primjer maloga hrvatskog otoka. Ovisno o društveno-gospodarskim prilikama na Zlarinu je značajno varirao broj stanovnika pa je tako 1587. zabilježeno 496 stanovnika, a gotovo sto godina kasnije, 1680., taj je broj udvostručen – 1 018 stanovnika. U to doba glavne gospodarske djelatnosti Zlarinjana bile su poljoprivreda i ribarstvo.

Uslijedit će dva stoljeća intenzivnoga gospodarskog napretka otoka temeljenog na vinogradarstvu, maslinarstvu, ribarstvu, koraljarstvu i pomorstvu, koji će pratiti i demografska ekspanzija te prostorno širenje i razvoj naselja. Premda pretežno ruralne mediteranske arhitekture, Zlarin polako sve više poprima izgled otočnog gradića.

Zlarin danas

Stoljetna depopulacija je na otoku ostavila mali broj prvotnog stanovništva sa nepovoljnom starosnom strukturom. 1991. godine ima 359 stanovnika, a udio mladog stanovništva je mali. Time je stvorena svojevrsna tipologija doma za umirovljenike. Za očekivati je da će se broj stanovnika, pretežno starije dobi, stalno povećavati što uvjetuje privlačnost Zlarina za mirniji i zdraviji način života.



Demografska slika prema popisu stanovništva

Ukupan broj stanovnika:	muškarci	žene
276	125	151

Starosna struktura:	0-4	5-9	10-14	15-19	20-64	65+
	5	9	15	5	175	67

Statistički podatci demografske slike



## Otok koralja - otočna tradicija

Otok Zlarin je sinonim za koraljarstvo. Povijest jadranskog koraljarstva zapravo je povijest zlarinskog koraljarstva. Vrijeme nagle urbanizacije Zlarina korespondira upravo s razvojem koraljarstva na otoku.

Prvi pisani tragovi o lovu na koralje na Jadranu potječu iz 13. stoljeća, 1412. kao poznati koraljari spominju se Zlarinjani. I nekad kao i sada, koralji su brojne naraštaje, očaravali svojom bojom i postali sinonim Zlarina kao i zdravlja, bogatstva i ljubavi.

Sama riječ dolazi od grčke riječi *kuralion* što znači kćer mora. Crveni koralj smatra se najljepšim koraljem.

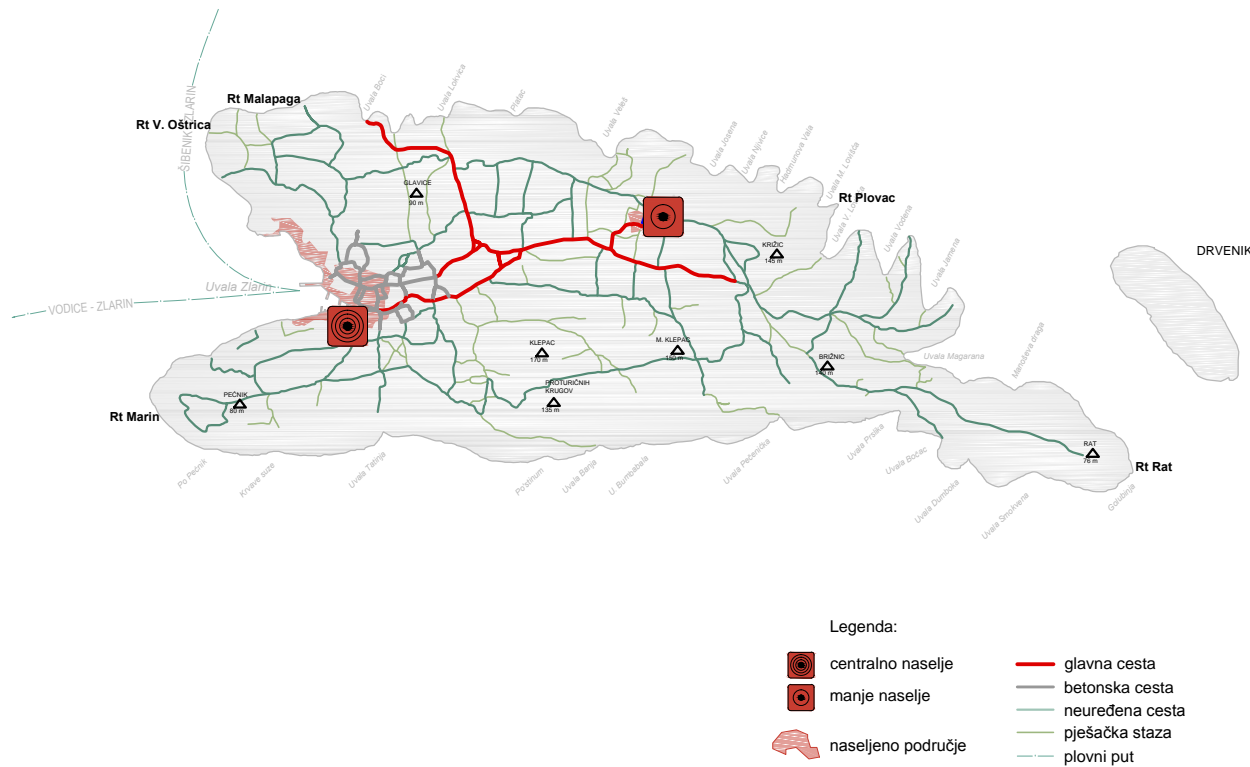
Na Zlarinu je 1931. godine osnovana Koralarjsko – spužvarska zadruga koja posluje do sredine prošlog stoljeća godine. Tada priprema veliku ekspediciju na jugoistočni mediteran. S obzirom da je ušla u veliku investiciju a brodovi ostaju zarobljeni u egipatskoj luci tijekom Arapsko-izraelskog rata, zadruga se gasi i propada.

### Koraljarstvo danas

Od tada se izradom koraljnog nakita bavi jedino gospodin Viktor Lukin u svojoj privatnoj radionici. I danas se može razgledati njegova radionica sa autentičnim pogonom za ručnu obradu koralja.



## Prometna povezanost



Na otok se može doći isključivo brodom, a svakodnevna veza s kopnom održava se brodom na liniji Šibenik - Zlarin - Prvič Luka - Prvič Šepurine - Vodice.

Na Zlarinu je, kao i na Prviču i Krapnju, zabranjen promet automobilima, unatoč tomu što na otoku postoji desetak kilometara cesta i uređenih putova, što ga čini mamcem za ljubitelje biciklizma ili dugih šetnji. Primjereno otoku bez prometa osobnih automobila na Zlarinu nema cestovnih prometnica, osim spojne ceste budućeg trajektnog pristaništa u uvali Boci sa zaleđem mjesta u dužini od oko 1,5 km do postojeće ceste kojom se prilazi Zlarinu. Kako trajektno pristanište nije izgrađeno tako i ova cesta nije za sada u funkciji.

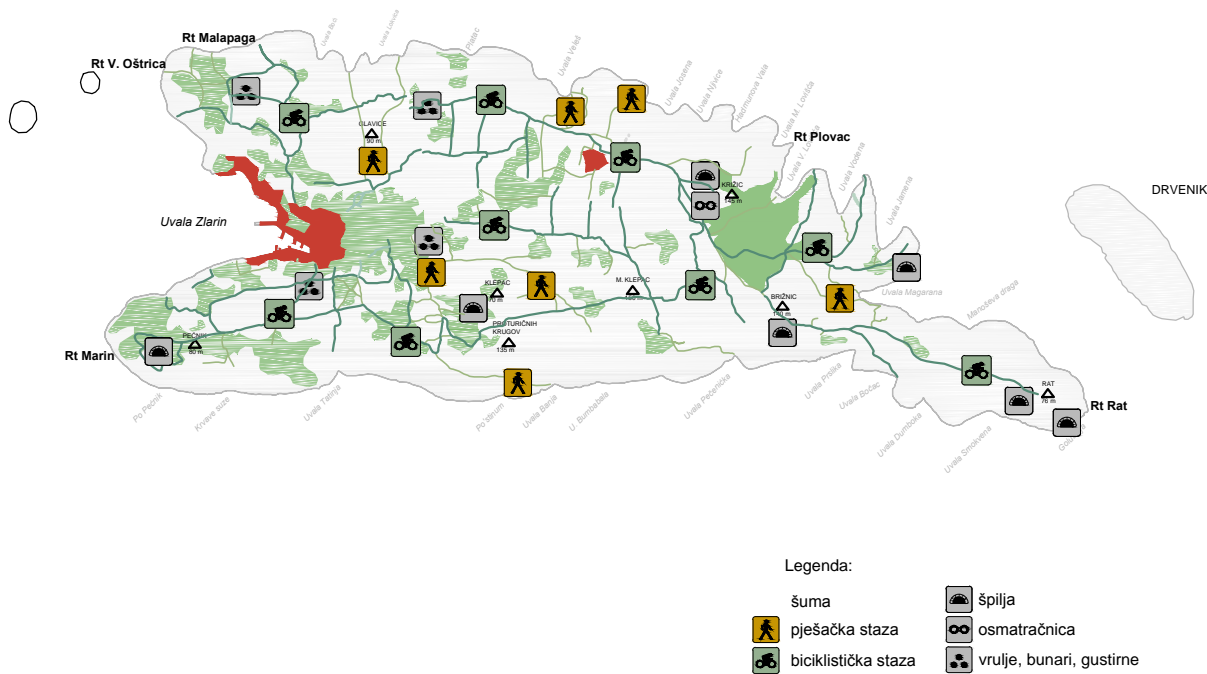
Asfaltirani putovi su zapravo stari nešto prošireni seoski putovi kroz Polje i površno su asfaltirani. Betonirani putovi su većinom glavni putovi u naselju, ali su oni uz obalu neprimjerenim povremenim korištenjem od strane dostavnih vozila i građevinskih strojeva znatno oštećeni. Već sada je potrebna značajnija intervencija na postojećim putovima te posebno planiranje i izgradnja novih koji bi opskrbili prostore za novu izgradnju. Prošireni putovi su ustvari poljski putovi koji su prvenstveno povezivali naselje sa obradivim površinama po otoku.

Ostali putovi su poljski putovi uglavnom izvan naselja ali su većim dijelom zapušteni. Širina im je vrlo različit, negdje svega 1 metar, a na nekim i 4-5 metara. Inače glavina prometa na otoku odvija se malim traktorima i s nekoliko manjih teretnih vozila koja trajno ili povremeno prevoze pretežno građevinski materijal. Prisutno je i nekoliko skutera i mopeda te veći broj bicikla koji se uspješno koriste prvenstveno uzduž obale i u rekreativne svrhe.

U novije vrijeme na otoku ima nekoliko golf-cart vozila na električni pogon, koja imaju idealne karakteristike za promet po otoku: male gabarite, praktički su bešumna i ne zagađuju zrak, lako se adaptiraju za prijevoz četiri osobe, imaju jeftin pogon i nema problema sa dopremom goriva. Za očekivati je da će ova vozila biti sve više zastupljena te ih treba favorizirati u odnosu na bučne traktore.



## Zeleni otok - prirodna obilježja



Klima je mediteranska, srednjedadrskog tipa. Prevladavajući vjetar je jugo. Zbog blizine kopna klimatske su osobine prijelazne. Srednja godišnja temperatura je oko 15 stupnjeva Celzijusa. Zlarin ima oko 2700 sunčanih sati godišnje, po čemu je jedan od najsunčanijih otoka na Jadranu. Godišnja količina padalina iznosi oko 700 mm.

Flora je tipično dalmatinska (hrast crnika, borovica, maslina, smokva, oleander, razne vrste umjetno posadenih palmi). Izvan naselja prevladava niska suma i makija, posebice u unutrašnjosti otoka.

Fauna je osiromašena utjecajem čovjeka, pa danas na otoku nalazimo gdjekeg jeza, zeca, te nešto bogatiju populaciju poljskih miseva. Do prije 15-ak godina na otoku se još moglo naci i lisice. Od ptica prevladavaju galebovi; od gmazova obični guster, sljepić, poskok i razni guzevi; od vodozemaca zabe; dok je riblji svijet izuzetno bogat, sa svim tipičnim srednjedadrskim ribama. Od beskralješnjaka na kopnu su najistaknutiji clankonosci, a u okolnim vodama bodljikasi i mekusi.

Klima na otoku je sredozemna, prosječan godišnji broj sunčanih sati kreće se oko 2700, a prevladavajući vjetar je jugo. Flora mu je također tipično sredozemna, budući da na njemu prevladavaju maslina, smokva, oleandar, bor, čempres te hrast crnika.

Zlarin je već na prvi pogled zeleni otok. Kada se brodom približavate otoku zapanji vas bujno zelenilo divljih borovih šuma koje su potpuno prekrile otok. U stara vremena svaki je pedalj otoka bio obrađen. Rasle su tu stoljećima masline, smokve i vinova loza. Pasa su tu ovce i koze. A sada kada je malo ostalo naroda na otoku i kad se malo toga obrađuje, ostale su samo uspomene i ono najvažnije, duh mediterana. Blagodati mora i vegetacije osjećaju se na svakom koraku.



## Zlarin danas

Politički - administrativno otok i naselje Zlarin dio je grada Šibenika. Zlarin, nekada gradić sa 2.000 stanovnika (1921. godine Zlarin je imao 1980 stanovnika ali je najveći broj zabilježen 1869. godine čak 3 063 stanovnika), danas je otok starih sa oko 200 stalno nastanjenih žitelja. U ljetnom periodu broj posjetilaca se popne na preko 2 000 među kojima najveći broj čine oni porijeklom sa otoka koji posjeduju stare, obnovljene ili nove kuće za odmor.

Iako u blizini kopna Zlarin je prvenstveno zahvaljujući izostanku automobila zadržao sve značajke manjeg otoka na Jadranu, kao što je npr. relativnu izoliranost, očuvanost krajolika, izostanak razvoja te mirnoću življenja. Unatoč infrastrukturnoj opremljenosti, luka još početkom prošlog stoljeća, elektro snabdijevanje sa kopna već sredinom prošlog stoljeća i vodoopskrba 1976. godine, telefon gotovo u svakoj kući, otok je bio premali da bi se samostalno razvila i održala privredna djelatnost. U isto vrijeme, unatoč blizini i relativno dobrim brodskim vezama Šibenik nema snagu ni veličinu da ga inkorporira kao rezidencijalno područje pa je zanemariv broj ljudi koji radno gravitira prema kopnu.

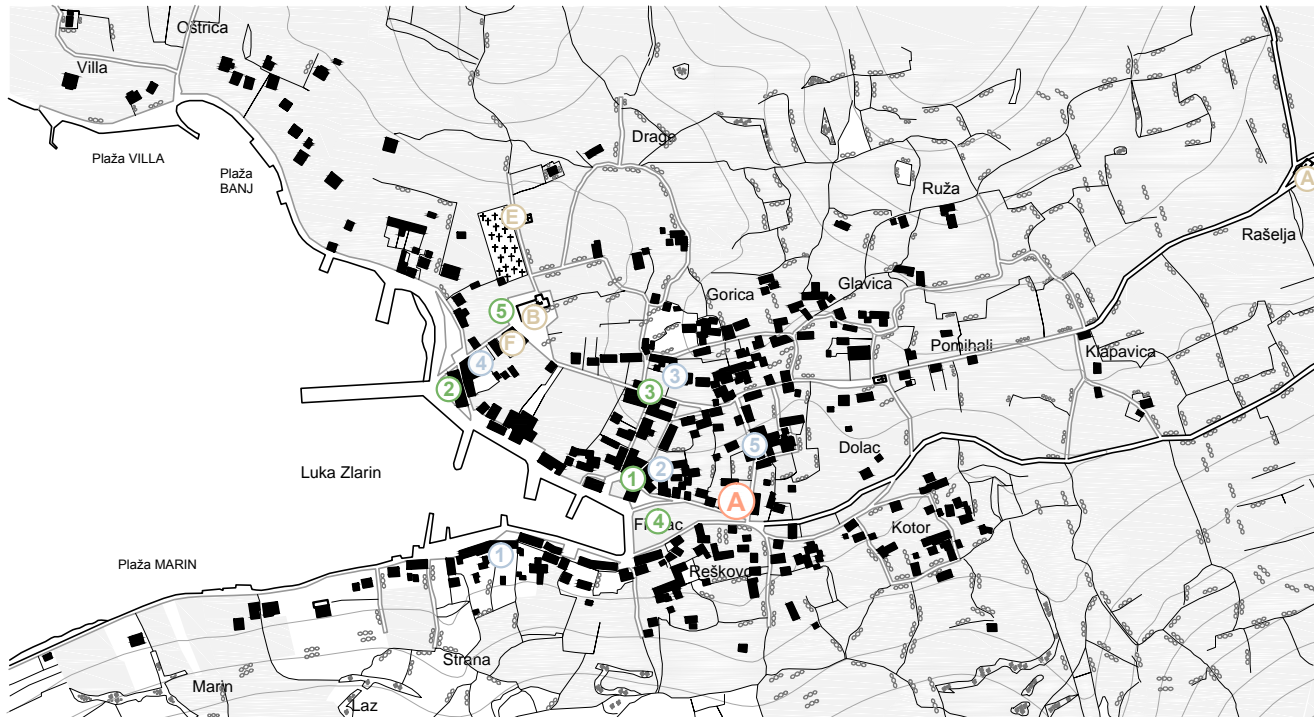
Zlarin je danas otok sa malim brojem izrazito starog stanovništva, zapuštenom poljoprivredom, bez proizvodnih djelatnosti, oskudnim prihodom od turizma, koji intenzivno živi tijekom vikenda i posebno u dva ljetna mjeseca kada na otoku boravi brojno iseljeno stanovništvo i njihovi potomci, te nešto turista.

Izostajanje razvoja imalo je i neke pozitivne rezultate, pa je prostor otoka izuzetno pošumljen (30 % površine otoka je pod alepskim borom). Očuvane su sve nenaseljene uvale i pripadajući nenaseljeni otoci, te većim dijelom i samo naselje od neplanske izgradnje i najezde automobila, pa postaje sve interesantniji kao mjesto odmora, ali i mogućeg trajnijeg boravka i rada.

U svijetlu navedenog, a imajući posebno u vidu specifičan karakter otoka bez izraženih spona sa gospodarstvom na kopnu, koji ima brojne probleme, ali i vlastite razvojne resurse, postavke i rješenja koji bi osigurali visoki stupanj samostalnosti funkcioniranja naselja i otoka u cjelini.



Zaštićene kulturno-povijesne cjeline i ambijentalne vrijednosti i posebnosti - TIPOLOGIJA



Legenda:

- |  |                                     |   |  |
|--|-------------------------------------|---|--|
| <b>A</b> ruralna arh. povijesna jezgra | ① gradska arh. kompleks kuća Makale | <b>A</b> sakralna arh. crkva Gospe od Rašelja | ① javni objekti i trgovci Leroy - mjesni sat |
|  | ② Stara škola                       | <b>B</b> crkva sv. Roko                       | ② Makina - uljara                            |
|  | ③ Juštovi dvori                     | <b>C</b> crkva sv. Šimuna                     | ③ Alfierova fabrika - grba                   |
|  | ④ Otmarovi dvori                    | <b>D</b> crkva Sv. Sakramenta                 | ④ Fingac                                     |
|  | ⑤ Kažerma                           | <b>E</b> župni ured i groblje                 | ⑤ Rudina                                     |
|  | ⑥ Dvorac Bučo - Lascarni - Divić    | <b>F</b> samostan časnih sestara              |  |

Zlarinska urbana struktura koncentrirana je istočno od tjemena uvale. Prostor oko centralnog trga sa kulom-satom i cisternom, pa prema predjelu Dolac na jugu i Gorici na istoku je najgušće izgrađeni dio naselja Zlarin. Sa sjeverne strane ova jezgra završava sa župnom crkvom i grobljem.

U povijesnoj jezgri prepoznajemo različite tipove arhitekture i njihove karakteristike:

1. ruralna - kuće građene na ruralni način su najbrojnije u povijesnoj jezgri. Izgrađene su na malim parcelama uglavnom od nepravilnog kamena.
2. gradska i ladanjska - od kuća sa stilskim karakteristikama 18. stoljeća unutar povijesne jezgre ističe se nekoliko objekata velike arhitektonske vrijednosti -kompleks kuća Makale, zgrada stare škole, kuća Zulliani, kuća Makale...
3. sakralna - sakralni objekti koje danas zatičemo u Zlarinu su uglavnom iz 17. i 18. stoljeća. Prema povijesnim podacima znamo da je na mjestu župne crkve iz 18. stoljeća bila starija iz 14. stoljeća. Isto tako na mjestu današnje crkve Gospe od Rašelja iz 18. stoljeća bila je crkva građena u 15. stoljeću. Iz 17. stoljeća su crkve Sv.Šimuna, Sv.Roka i Sv.Sakramenta.

4. javni objekti - od javnih objekata posebno se ističe sat kula iz 19. stoljeća, koja se nalazi u blizini bratske kuće i centralnog trga naselja Zlarin. Pred kulom je trg koji prema moru završava s javnom cisternom.

Fortifikacijske arhitekture na Zlarinu nema, tek se po nekim lokalitetima može zaključiti da je bilo nekih obrambenih objekata (Gračina, Turan).



Okolo najjušće izgrađene jezgre koja je i najstariji dio naselja grade se u 18. i 19. stoljeću objekti drugih karakteristika. Naime ovi objekti se grade na velikoj parceli sa mnogo zelenila ispred ili iza objekata (zgrada današnjeg hotela, te objekta uz tu zgradu; zgrada stare škole uz koju se gradi mala crkva sv. Šime, objekt s parkom pred kućom u koji se ulazi kroz lučni portal sa tri grba nepoznatih obitelji na obali; kuća obitelji Makale koja prelazi na drugu stranu uvale. i dr.). Zlarinske kuće posebno građanske arhitekture imaju izgrađene perivoje vjerojatno po uzoru na kuće pomoraca iz drugih dijelova Dalmacije, s kojima su surađivali i radili zlarinski pomorci. Perivoji su opremljeni kamenom plastikom poput stupića za odrinu, klupa i drugih detalja.

#### MORFOLOGIJSKA RAZDIOBA

Morfologijska razdioba počiva na uvidu u osnovne graditeljske tipove kuća, sklopova, gdje se nalaze jedinice za odmor ili za povremeno stanovanje.

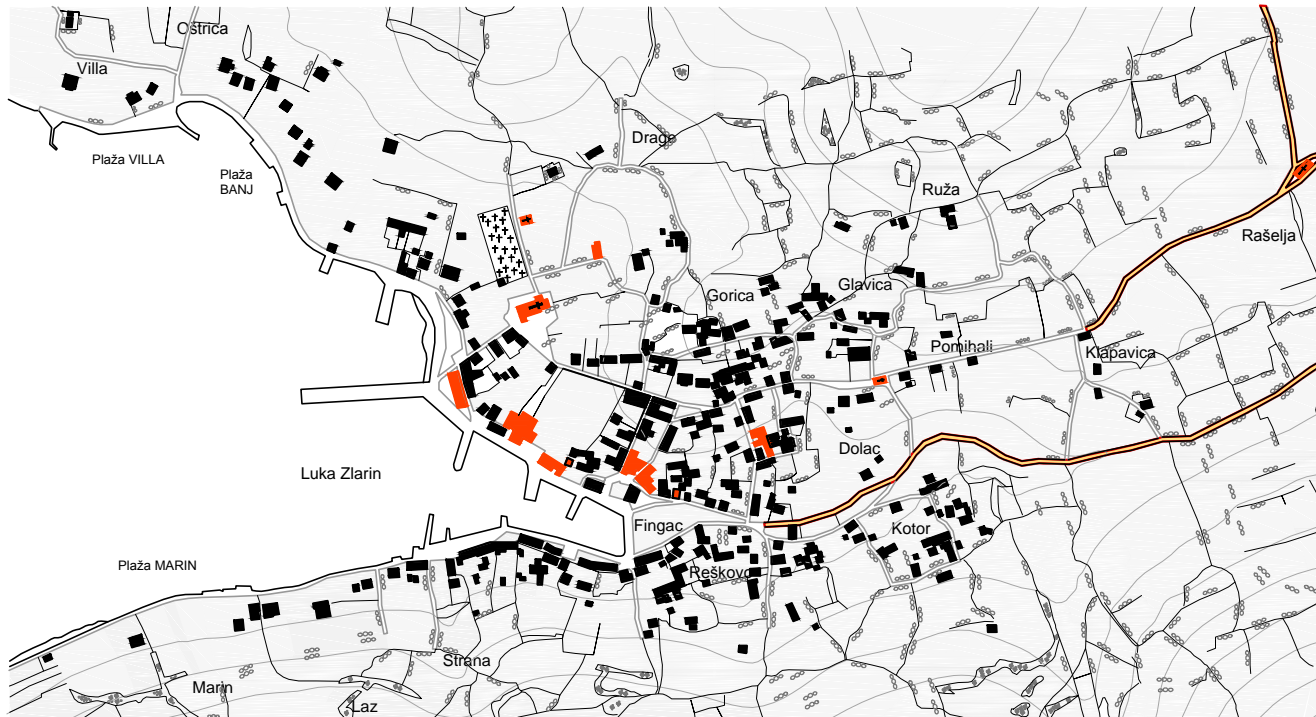
1. Sklop s gospodarskom jezgrom, a rubnim sobama za boravak U gospodarskoj su jezgri vinogradarski podrum, kada je po srijedi klijet, na kontinentalnom području; ribarsko spremište, kada je po srijedi "ribarica" na obali; podrum s autoktonim jelima i hranom, kada je po srijedi gospodarska kuća na poljodjelskom području. U isti tip, premda je djelomično "dorađeniji", mogu se ubrojiti i oni sklopovi u jezgri kojih je, primjerice, zavičajna zbirka ili muzej; zbirka predmeta vrijednih za određeni stil života; radionica s posebnim alatima i materijalima, itd. U svim takvim sklopovima nalaze se i sobe za boravak i noćivanje. No one su u sastavu, kako je naznačeno, rubne. I kakvoća opremljenosti, posebno "komfortnim" uređajima kakav je, primjerice, kupaonica, reducirana je. Sklop je oblikovan u cijelosti predodžbom o nadmoći glavne djelatnosti nad ostalim poslovima ili aktivnostima. Zato je, po pravilu, kada se promatra odvojeno od te glavne djelatnosti, građevina s oskudnom udobnošću. No koliko se razlikuju mjerila udobnosti, toliko se, iznutra, mijenja i sam sklop. Osnovni smjer promjene je poboljšavanje odrednica o kojima ovisi udobnost.

#### 2. Obiteljska kuća

Uvidi pokazuju da ih ima i različite veličine i različite raskoši, ovisno o namjerama i investicijskim sposobnostima vlasnika. Nesustavna usporedba s kućama za stalno stanovanje pokazuje da su, po pravilu, kuće za odmor građene s više strasti i s više privrženosti predodžbi o drugačijem/poželjnijem načinu života. Zato su, nerijetko, i privlačnije.

Na njihovu kakvoću posebno je utjecala i činjenica da je kakvoća kuće prednost u konkurentskoj utrci za turiste, kada je vlasnik odlučio izvlačiti dodatne dobiti iz sezonsko iznajmljivanja. Obiteljska kuća nije nužno svedena na shemu kuća = stan. Nemali je broj obiteljskih kuća s više stanova, po pravilu 2 – 6. Jedna se skupina stanova iznajmljuje, kada je vlasnik iznajmljivač, a drugom se koriste članovi obitelji ili oni iz drugoga naraštaja. Bitno je, također, uočiti kako je okućnica obiteljske kuće posebno vrijedno područje. Na njoj se, u osnovi, oblikuje glavna pozornica događaja u ljetnom razdoblju.

Zaštićene kulturno-povijesne cjeline i ambijentalne vrijednosti i posebnosti - TIPOLOGIJA



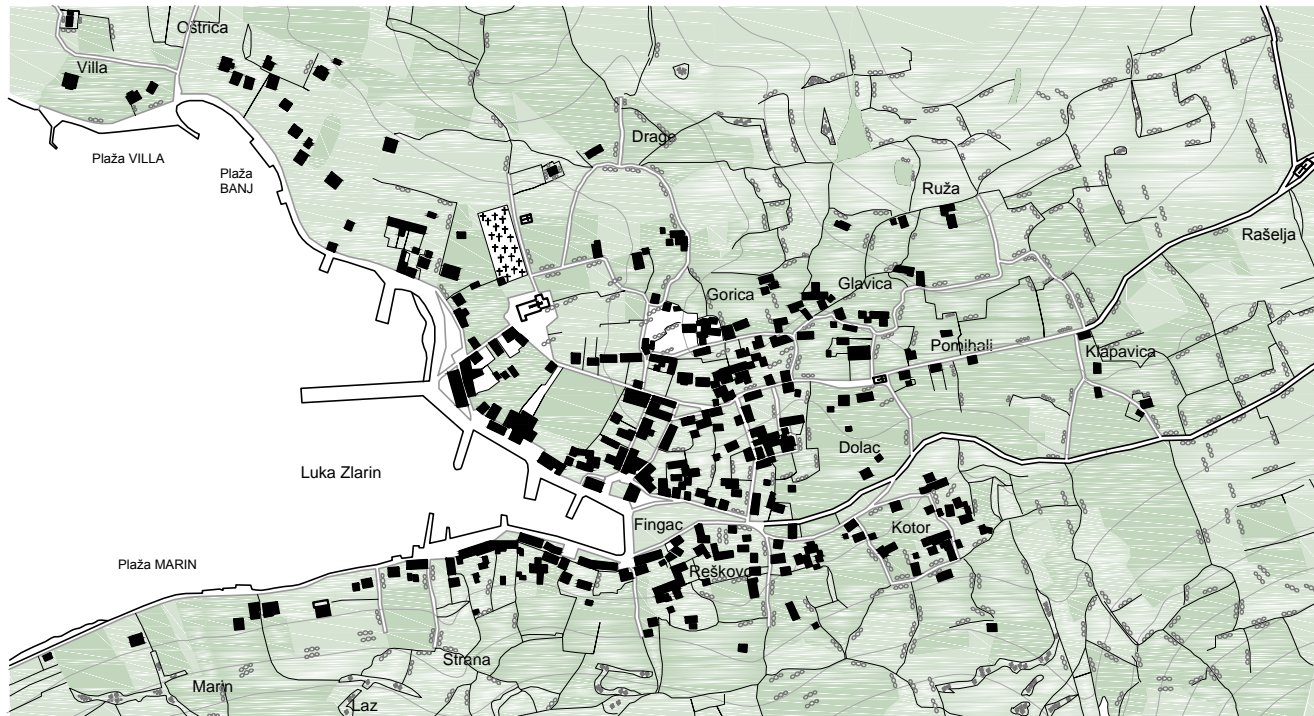
Legenda:

-  asfaltirana cesta
-  uređene ceste
-  uređeni putovi
-  pješačke staze
-  groblje
-  crkva
-  javne zgrade
-  stambene zgrade

Zlarin spada u naselja gdje su stanovi za odmor glavni čimbenik transformacije. Spada u naselja prijelazne vrste: nije klasično selo, ali je teško prihvatiti i ocjenu da je grad. Po srijedi je naselje koja se postupno transformiralo, polazeći od ruralne osnove, u naselja prijelazne, hibridne, kakvoće. Proces nije dokinuo veze s poljodjelstvom i ribarstvom, dominantnimu ruralnom razdoblju naselja. Prije će biti da je gospodarska osnova postala heterogena, šireći se na područje turističkih usluga te, rubno, i obrtničkih. No nedvojbeno se promijenila tehnička struktura na koju se obavljanje takvih djelatnosti naslanja. Nova tehnička struktura obilježena je boljim pogonskih strojevima, raznolikijim alatima te, općenito, mogućnostima ublažavanja ili brisanja izrazito tegobnih oblika rada. U tom procesu, dakako, središnji "pogonski" sektor bio je turizam. Na drugoj strani, proces transformacije tijesno je svezan i s fizičkom preobrazbom naselja i zajednice stalnih stanovnika u njemu. Postupno je "staro" naselje postalo manjinskim u novom naseljskom sklopu. Premda su pod tradicionalnim imenima, sadržaj samih naselja jedva da – osim simbolične lokacije i manjinskih fragmenata stare jezgre naselja, ima ikakve veze s njima. To su novotvorine. Evolucijski promatrano, one imaju ishodište u povijesnom naselju. Ali su omjeri promjena koje su se potom odigrale uvjerljivo ostavili iza sebe sve tradicionalne likove socijalne i životne zbilje. Na toj podlozi lokalna zajednica stalnih stanovnika manjinskim je sudionikom u razvitku naselja. Ona, doduše, budući da je u naselju stalna, još raspolaže specifičnim moralnim autoritetom. Ali taj autoritet bolje služi prilikom karnevalizacije pojedinih sastavnica lokalne baštine, posebno na korist turističkoga tržišta, nego li u interesnim igrama oko razvitka i budućnosti naselja. Zato su, na drugoj strani, neograničenu iskorištavanju mogla biti izložena sva ona dobra i vrijednosti koja su se našla s onu stranu takve granice. Primjerice, prirodna dobra, kulturna dobra, opći nacionalni interes (pod uvjetom da je bio ma i grubo naznačen) i srodna. Posebno je, dakako, to pogodovalo iskorištavanju prirodnih dobara.

## Prirodni resursi otoka

Prirodni resursi otoka Zlarina mogu se sažeti u slijedeće:



### Legenda:

- šuma
- makija
- ^ alepski bor
- ↓ nisko raslinje
- ∩ srednje raslinje
- suhozid

- sredozemni klimatski uvjeti te ljepota krajolika sa čistim zrakom, morem, zaštićenom uvalom, te posebno od požara očuvanim površinama alepskog bora uzduž sjevernih padina čitavog otoka te uokolo samog naselja,

- ljepota okolnih prostora sa velikim brojem otoka, otočića i zaštićenih uvala Šibenskog arhipelaga pogodnih za kupanje, jedrenje i sportski ribolov. Blizina dvaju nacionalnih parkova, Kornata i Krke, te pored Šibenika relativna blizina povijesnih središta Splita i Zadra - sve sa mogućnošću atraktivnih jednodnevnih izleta,

- položaj otoka - blizina kopna i većeg grada (Šibenik je udaljen 4NM), ali i mirnoću življenja u neposrednom kontaktu sa prirodom su vrijednosti koje se danas teško nalaze na istom prostoru,

- prirodni okoliš otoka, posebno uvale, šuma i razgranata mreža staza po nenaseljenom dijelu otoka privlačan su ambijent za goste željne kupanja u osami, šetnji po prirodi, vožnju biciklom i slično. Prirodna sredina, posebno južne padine otoka i Kljepac pogodne su za uzgoj divljači, naročito muflona,

- slikovitost uvale, luke, starog naselja te šumovitih padina postaje sve atraktivniji ambijent za odmor, ali i trajno življenje za dio populacije prezasićene životom u velikim urbanim sredinama,

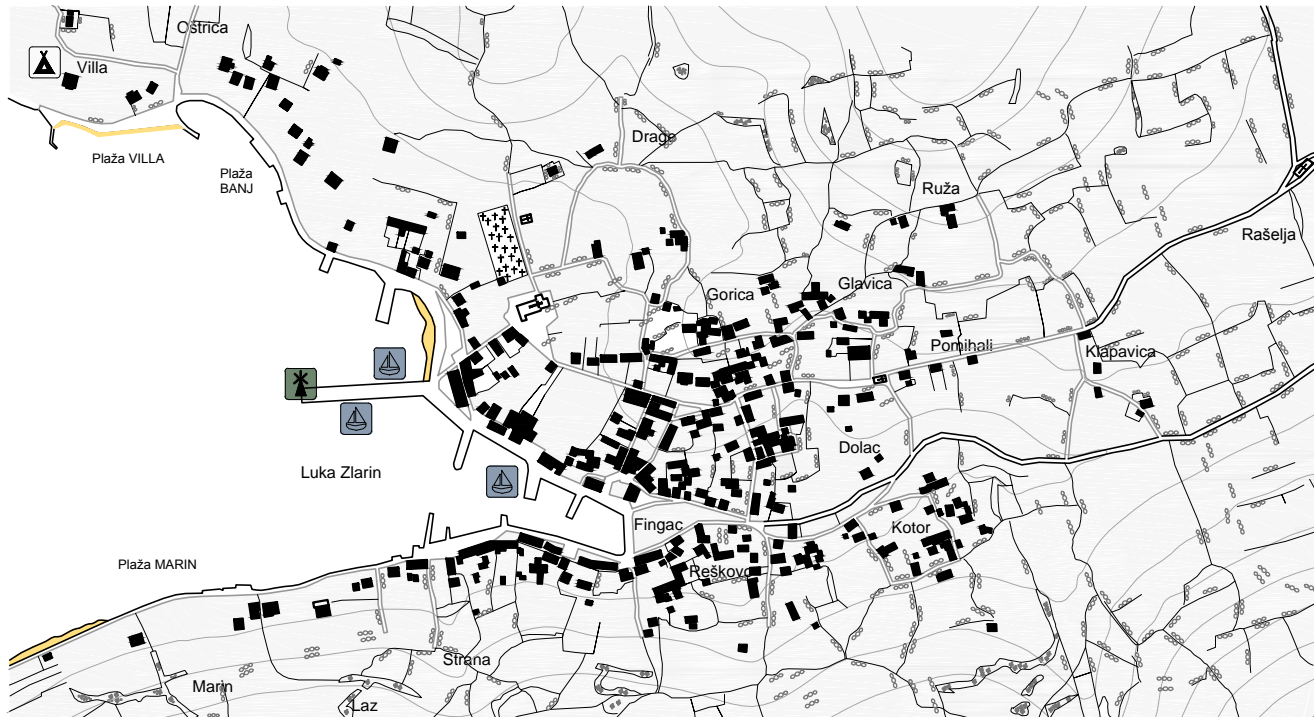
-raspoloživi prostor za izgradnju, za turizam i stanovanje kako na kopnenom tako i maritimnom dijelu

- postojeće plaže i obala, iako danas ne posebno atraktivne, uz čisto more i duljinu (oko 2,0 km na potezu od luke preko punte Oštrica do prve uvale Boci, te više od 1,0 km na Marinu) uređenjem sa nasipanjem šljunka mogu postati važan resurs,

- poljoprivredno zemljište, iako ograničenih površina nudi mogućnosti za maslinarstvo, uzgoj badema, smokava te vinogradarstvo, prvenstveno manjih količina ali visoke kvalitete proizvoda.



## Pomorska infrastruktura



Velika riva Zlarina je znatno veća nego kod mnogih naselja ove veličine, dužine 130 i ukupne operativne obale 275 metara. Zlarin to duguje svojoj izrazito pomorskoj prošlosti, posebno u doba jedrenjaka, kada se dio pretovara luke Šibenik odvijao upravo u Zlarinu. Može primiti i brodove koji plove na dužobalnoj jadranskoj liniji (npr. trajekt Liburniju).

Danas se uz redovno pristajanje broda lokalne pruge (u oba smjera 9 pristajanja dnevno), jednom sedmično trajekta i brodova koji dovoze rasuti građevinski materijal najviše koristi kao sezonski vez za nautičare i manje brodove (trabakule) na krstarenju. Pristani u Vali, ukupne dužine iskoristive obale od 654 metra, pored brodice domicilnog stanovništva udomljuju i manji broj nautičara (5-6 većih brodova na vanjskom vezu i isto toliko na unutarnjem). Ostali vezovi smješteni su na nekoliko manjih pristana ukupno iskoristive obale od oko 140 metara i služe kao vezovi domicilnih brodice.

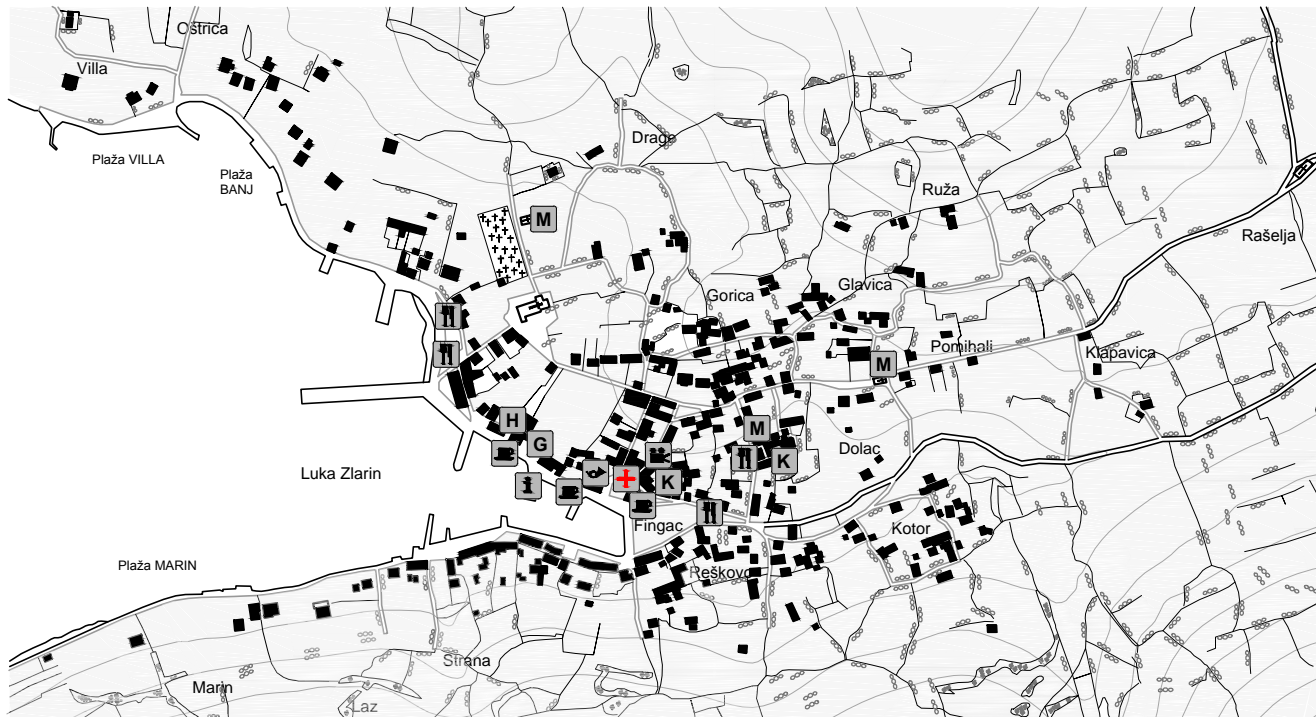
Yachting klub Zlarin - ovo društvo u zadnjih desetak godina je najaktivniji faktor u razvoju mjesta te je između ostalog njihovim radom upravo temeljito rekonstruiran i povećan jedan od pristana.

Ukupna dužina obale na kojima se nautičarima pruža vez uz priključak vode i struje je oko 300 metara. U sezoni kod južnog vjetrova kod kojeg zlarinska uvala pruža dobar zaklon zabilježeni su slučajevi da je na vezovima i usidrenih bilo preko 50-tak brodice, pri čemu i posjet mega jahti nije rijetkost.

### Legenda:

-  obalni pojas
-  plaža
-  privezište
-  svjetionik
-  kamp





Društvena i kulturna sredina Zlarina je znatno razvijenija od većine mjesta ove veličine. Iako populacijski osiromašen Zlarin putem trajno ili povremeno nastanjenih stanovnika njeguje čitav niz kulturnih i društvenih sadržaja i manifestacija koje ga izdvajaju iz sličnih sredina. To su npr. postojanje mjesnog muzeja i likovne galerije, folklornog društva, kina, ljetnih priredbi, koncerata i predstava za djecu i odrasle. Ovakva društvena i kulturna sredina privlači na otok goste i trajne stanovnike znatno većeg stupnja obrazovanja i kulturne razine od prosječnih.

Legenda:

<b>M</b> muzej	<b>i</b> t. zajednica
<b>G</b> galerija	<b>pošta</b>
<b>H</b> hotel	<b>ambulantna</b>
<b>K</b> koraljarnica	<b>caffe</b>
<b>K</b> kino	<b>restoran</b>

## UVOD

Otok Zlarin je ostao ušćuvan i kao mala lokalna zajednica i kao arhitektonska jezgra visoke ambijentalne vrijednosti i kao prostor biološke i krajobrazne raznolikosti prije svega zahvaljujući otočkoj izdvojenosti te relativno nerazvijenosti regije. Danas se ta očuvanost okoliša i autentičnog otočkog života pokazuje kao velika komparativna prednost čak i u kontekstu stalnog pada broja stanovnika. Želja za povratkom života i stalnih stanovnika na otok je i želja za očuvanjem visoke kvalitete života male zajednice i razlog i poticaj za traženje sukladnih izvora zarade. Trend stalnog napuštanja otoka od strane stanovništva, posebice mladih obitelji, mora se prekinuti a na kvalitetan način naći rješenja koja će osigurati život na otoku a da pri tome ne uništi vrijednosti koje su do sada ostale ušćuvane. Sakupljanje i sintetiziranje tradicijskih i povijesnih iskustava života oblikovalo bi i testiralo moguće oblike suvremenih gospodaski osmišljenih aktivnosti.

Revitalizacija otoka stvaranjem povoljnih uvjeta za održivi razvoj nameće se kao temeljni i trajni cilj svih aktivnosti na otoku. Obnavljanje i poticanje novih gospodarskih aktivnosti te usporedno stvaranje ostalih pogodnijih materijalnih i društvenih uvjeta za život trajni su ciljevi, čije ostvarenje može doprinijeti obnavljanju i pomlađivanju populacije na otoku.



## CILJ RADA

PROBLEM	<ul style="list-style-type: none"><li>- depolucija - dugotrajno smanjenje broja stanovnika</li><li>- nepostojeći preduvjeti za funkcioniranje otočne zajednice kao samostalnog razvojnog subjekta</li><li>-nedostatak doma za starije osobe i cjelodnevni smještaj</li><li>-neiskorišteni prirodni resursi i razvojni potencijali otoka</li><li>- zapostavljanje poljoprivredne proizvodnje</li><li>- nedovoljno iskorišteni visokovrijedni resursi</li><li>- nepovoljna demografska osnovica</li><li>- nedostatak društvenog sadržaja</li><li>- neopremljena primarna zaštita</li></ul>
GDJE	<ul style="list-style-type: none"><li>- otok Zlarin</li><li>- smještaj parcele je na SZ strani uvale uz staru povijesnu jezgru, denivelacija parcele iznosi 10 m</li></ul>
ŠTO	<ul style="list-style-type: none"><li>- poticanje revitalizacije otoka, očuvanje elemenata kulturnog i prirodnog nasljeđa</li><li>- izgradnjom tipologije umirovljeničkog doma i društvenih sadržaja</li></ul>
ZAŠTO	<ul style="list-style-type: none"><li>- kontinuirani trend depopulacije otoka</li><li>- nedovoljan broj društvenih sadržaja</li><li>-nedostatak generatora razvoja</li><li>-očuvanje prirodne i kulturne baštine kroz iskorištavanje lokalnih resursa i tradicije</li></ul>
ZA KOGA	<ul style="list-style-type: none"><li>-za obične građane otoka Zlarina, za turiste cijelog svijeta</li></ul>
KORIST	<ul style="list-style-type: none"><li>- za naselje Zlarin, cjelokupno društvo</li></ul>
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"><li>- poticanje revitalizacije otoka i stvaranje povoljnih uvijeta za održivi razvoj</li><li>-obnavljanje i razvoj gospodarskih aktivnosti</li><li>-iskorištavanje prirodnih resura</li><li>-očuvanje elemenata kulturnog i prirodnog nasljeđa</li></ul>

## ODREDNICE LOKACIJE

Odabrana lokacija nalazi se u poledini današnjeg hotela na sjeverno-zapadnoj strani uvale uz zlarinsku povijesnu jezgru koja ima visoku ambijentalnu vrijednost i gusto izgrađenu matricu. S juga i zapada omeđena visokim zidom te ostacima ruševina nekadašnje fabrike te stambenog objekta. Očitava se pad terena u SZ smjeru te denivelacija 10 m. Parcela je neuređena i obrasla niskim raslinjem i borovima. P = cca 5 500 m<sup>2</sup>



ORTO FOTO ODABRANE LOKACIJE



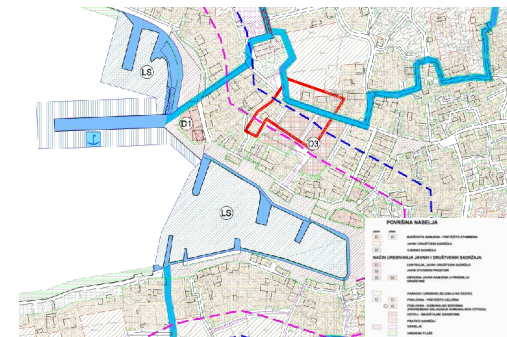
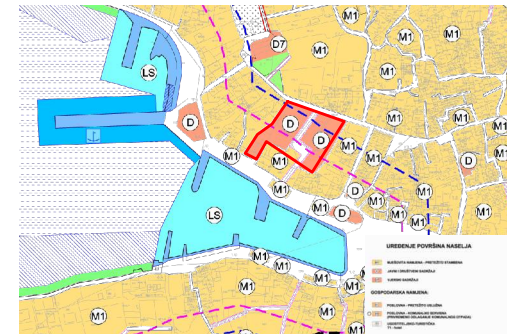
FOTOGRAFIJE LOKACIJE

## ODREDNICE LOKACIJE

Odabrana lokacija nalazi se u poledini današnjeg hotela na sjeverno-zapadnoj strani uvale uz zlarinsku povijesnu jezgru koja ima visoku ambijentalnu vrijednost i gusto izgrađenu matricu. S juga i zapada omeđena visokim zidom te ostacima ruševina nekadašnje fabrike te stambenog objekta. Očitava se pad terena u SZ smjeru te denivelacija 10 m. Parcela je neuređena i obrasla niskim raslinjem i borovima. P = cca 5 500 m<sup>2</sup>



- obuhvat
- suhozid
- alepski bor
- srednje raslinje
- nisko raslinje



## KONCEPT OBLIKOVANJA

- koncept mikrourbanizma

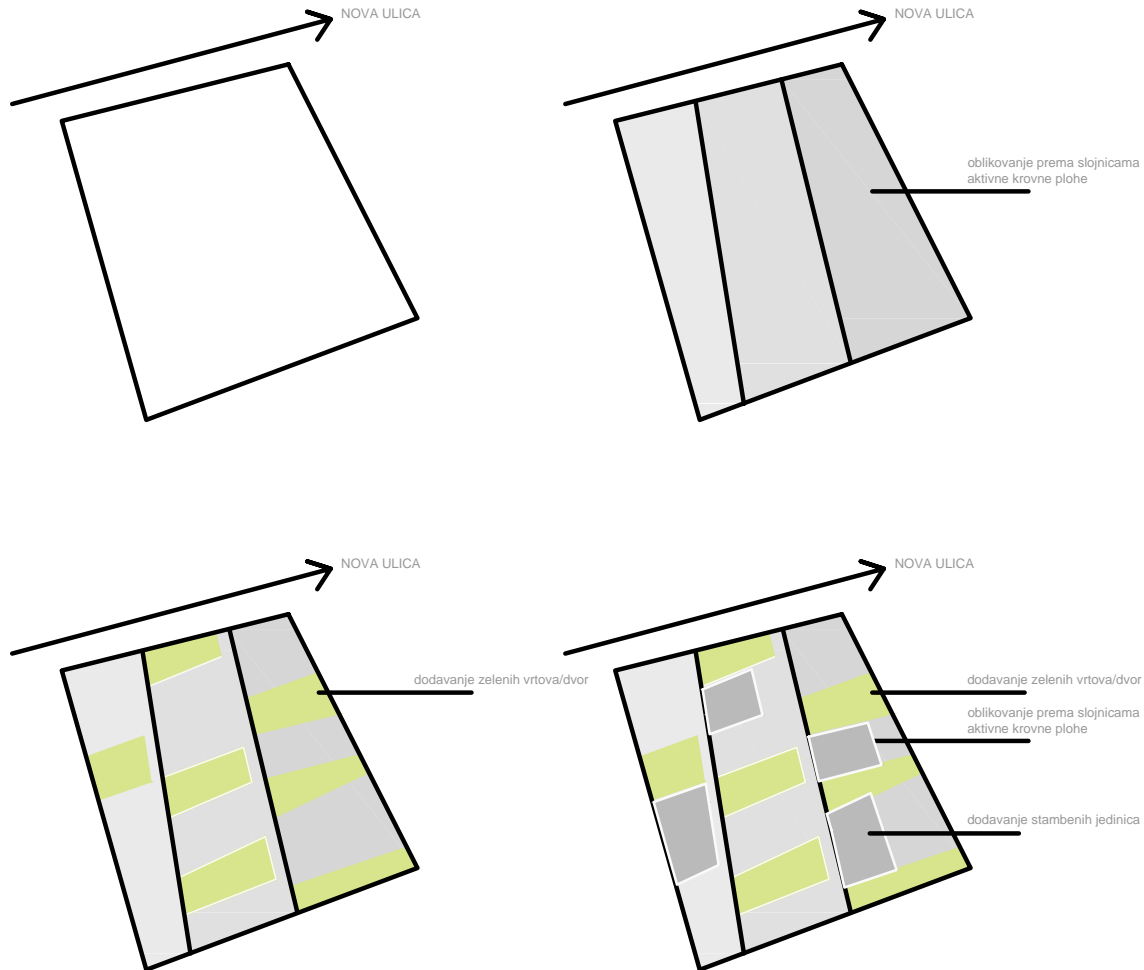
- kuća interpretira morfologiju mediteranskog grada:  
gustoća naseljenosti,  
socijalna interakcija,  
uske kale, dvor...

- oblikovanje i projektiranje karakteristično za  
specifičan primorsko - mediteranski način života :  
pomicanje granice javno-privatno  
svjesno nametnutim kontaktima susjed + susjed,  
hiperdimensioniranje eksterijera zbog vizura i  
osunčanja,  
akcent na javno-društvene zone....

- parter namjenjen društveno-uslužnim djelatnostima

-prekrivenost cijele parcele

-čitljive dilatacije u izmjeni volumena



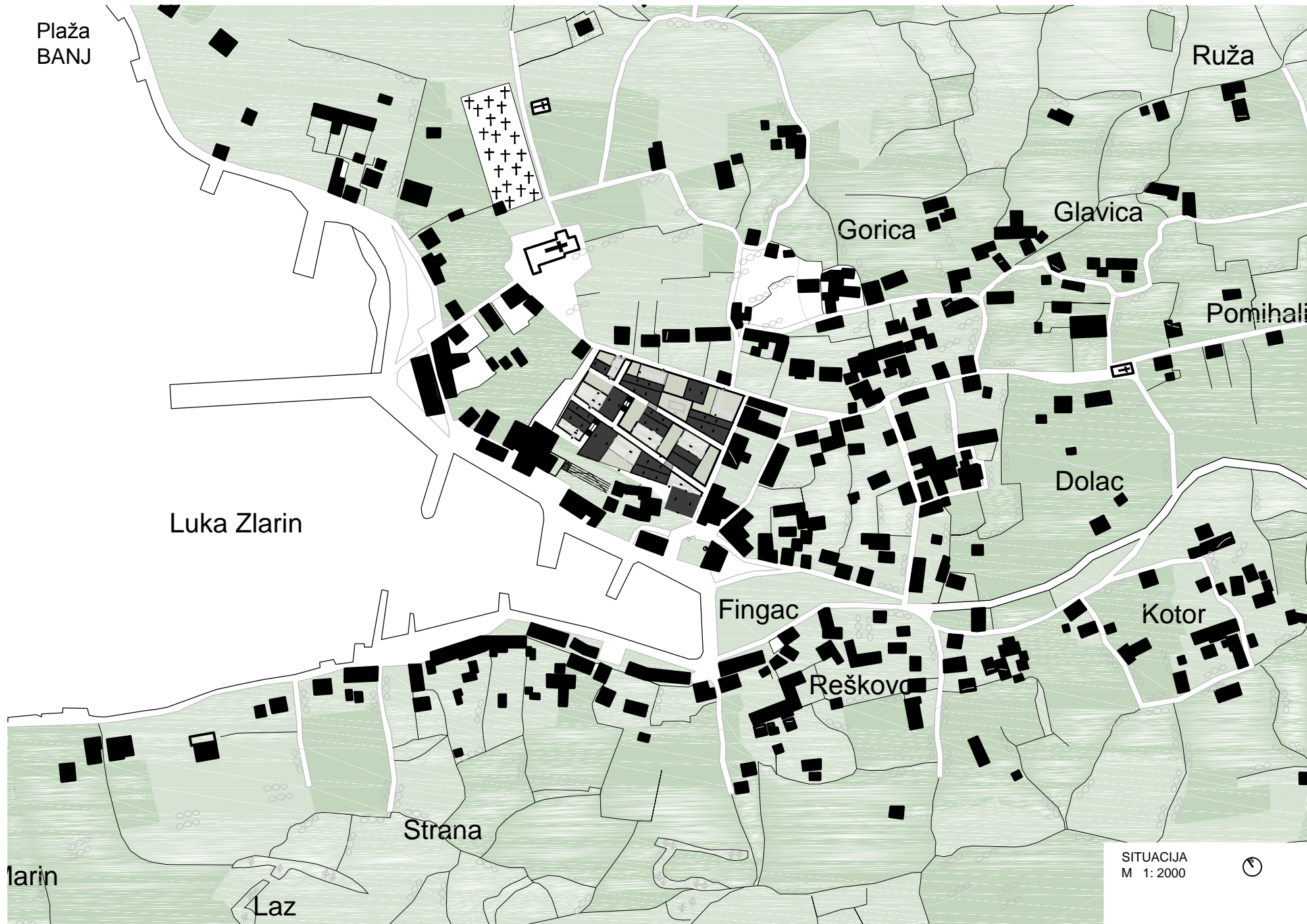
## PROGRAM \_ iskaz površina

<b>*ambulnta</b>		<b>*uprava</b>	
1.ulazni prostor	18,5 m <sup>2</sup>	1. ured	18,5 m <sup>2</sup> x3
2. prijem+ kartoteka	13,5 m <sup>2</sup>	2. tajnica+arhiv	22,0 m <sup>2</sup>
3. prostor osoblja	19,2 m <sup>2</sup>	3. soba za sastanke	4,7 m <sup>2</sup>
4. čekaonica	65,0 m <sup>2</sup>	4. ulazni prostor+café	94,5 m <sup>2</sup>
5.laboratorij	13,5 m <sup>2</sup>	5. komunikacija	81,5 m <sup>2</sup>
6. ordinacija+soba za pregled	21,8 m <sup>2</sup> x 2	6. sanitarije	19,5 m <sup>2</sup>
7. sanitarije	12 m <sup>2</sup>	7.sprema+ tehnika	13,5 m <sup>2</sup>
8.ulazni prostor	27,4 m <sup>2</sup>	8. osoblje+čajna kuhinja	21,0 m <sup>2</sup>
9. dvorana/terapija	42,2 m <sup>2</sup>	9.dvorište	192,0 m <sup>2</sup>
10. medicinska sestra	14,3 m <sup>2</sup>		
11. spremište	4,5 m <sup>2</sup>	<b>*zajednički prostori - prehrana</b>	
12. komunikacija	32,5 m <sup>2</sup>	1. restoran	170,0 m <sup>2</sup>
dvorište	295,0 m <sup>2</sup>	2. kuhinja	53,0 m <sup>2</sup>
		3. komunikacija	54,9 m <sup>2</sup>
<b>*bazen</b>		4. spremište	11,0 m <sup>2</sup>
1.ulazni prostor	11,3 m <sup>2</sup>	5. osoblje+čajna kuhinja	14,8 m <sup>2</sup>
2. prijem	14,3 m <sup>2</sup>	6. ulazni prostor	48,6 m <sup>2</sup>
3. med sestra	14,1 m <sup>2</sup>	7. prijem + garderoba	33,3 m <sup>2</sup>
4.garderoba+sanitarije	21,2 x 2 m <sup>2</sup>	8. sanitarije	14,7 m <sup>2</sup>
5. spremište	5,1 x 2 m <sup>2</sup>	9. dvorište	188,0 m <sup>2</sup>
6. bazen	248,0 m <sup>2</sup>		
7. komunikacija	74,0 m <sup>2</sup>	<b>*zajednički prostori - društveni karakter</b>	
vanjski bazen	237,0 m <sup>2</sup>	1. ulazni prostor	41,6 m <sup>2</sup>
		2. sanitarije	25,1 m <sup>2</sup>
<b>*natkriveni prostor</b>	<b>73,0 m<sup>2</sup></b>	3. café	82,5 m <sup>2</sup>
		4. šank	18,8 m <sup>2</sup>
<b>*cafe - trgovina - ljekarna</b>		5. komunikacija	70,2 m <sup>2</sup>
1. ulazni prostor	21,0 m <sup>2</sup>	6. dnevni boravak	40,5 m <sup>2</sup>
2. spremište	17,0 m <sup>2</sup>	7. radna terapija	2x29 m <sup>2</sup>
3. komunikacija	31,5 m <sup>2</sup>	8. sanitarije	16,0 m <sup>2</sup>
4.café	80,0 m <sup>2</sup>	9. pedikir/manikir	28,4 m <sup>2</sup>
5. osoblje	5,7 m <sup>2</sup>	10. osoblje+sprema	20,0 m <sup>2</sup>
6. šank	14,0 m <sup>2</sup>	11. frizer	18,0 m <sup>2</sup>
7. sanitarije	11,7m <sup>2</sup>	12. dvorište	162,0 m <sup>2</sup>
8. komunikacija	13,6m <sup>2</sup>		
1. trgovina 1	40,5 m <sup>2</sup>	<b>*natkriveni prostor</b>	<b>196,0 m<sup>2</sup></b>
2. spremište	11,0 m <sup>2</sup>		
3. osoblje	4,7 m <sup>2</sup>	<b>*koraljarnica 1</b>	
4.dvorište	171,6 m <sup>2</sup>	1. prodajni prostor	135,3 m <sup>2</sup>
		2. prodajni pult	8,0 m <sup>2</sup>
<b>*natkriveni prostor</b>	<b>80,0 m<sup>2</sup></b>	3. osoblje	8,4 m <sup>2</sup>
		4. skladište	4,2 m <sup>2</sup>
<b>* trgovina - ljekarna</b>		5. komunikacija	34 m <sup>2</sup>
1. trgovina 2	48,0 m <sup>2</sup>	6. dvorište	98,5 m <sup>2</sup>
2. spremište	14,2 m <sup>2</sup>		
3. osoblje	6,5 m <sup>2</sup>	<b>*koraljarnica 1</b>	
1. ljekarna	40 m <sup>2</sup>	1. prodajni prostor	107,4 m <sup>2</sup>
2. spremište	13,6 m <sup>2</sup>	2. agencije	40,8 m <sup>2</sup>
3. osoblje	6,6 m <sup>2</sup>	3. osoblje + sprema	27,7 m <sup>2</sup>
		4. tehnika	10,8 m <sup>2</sup>
		5. komunikacija	32,7 m <sup>2</sup>
		6. dvorište	98,5 m <sup>2</sup>



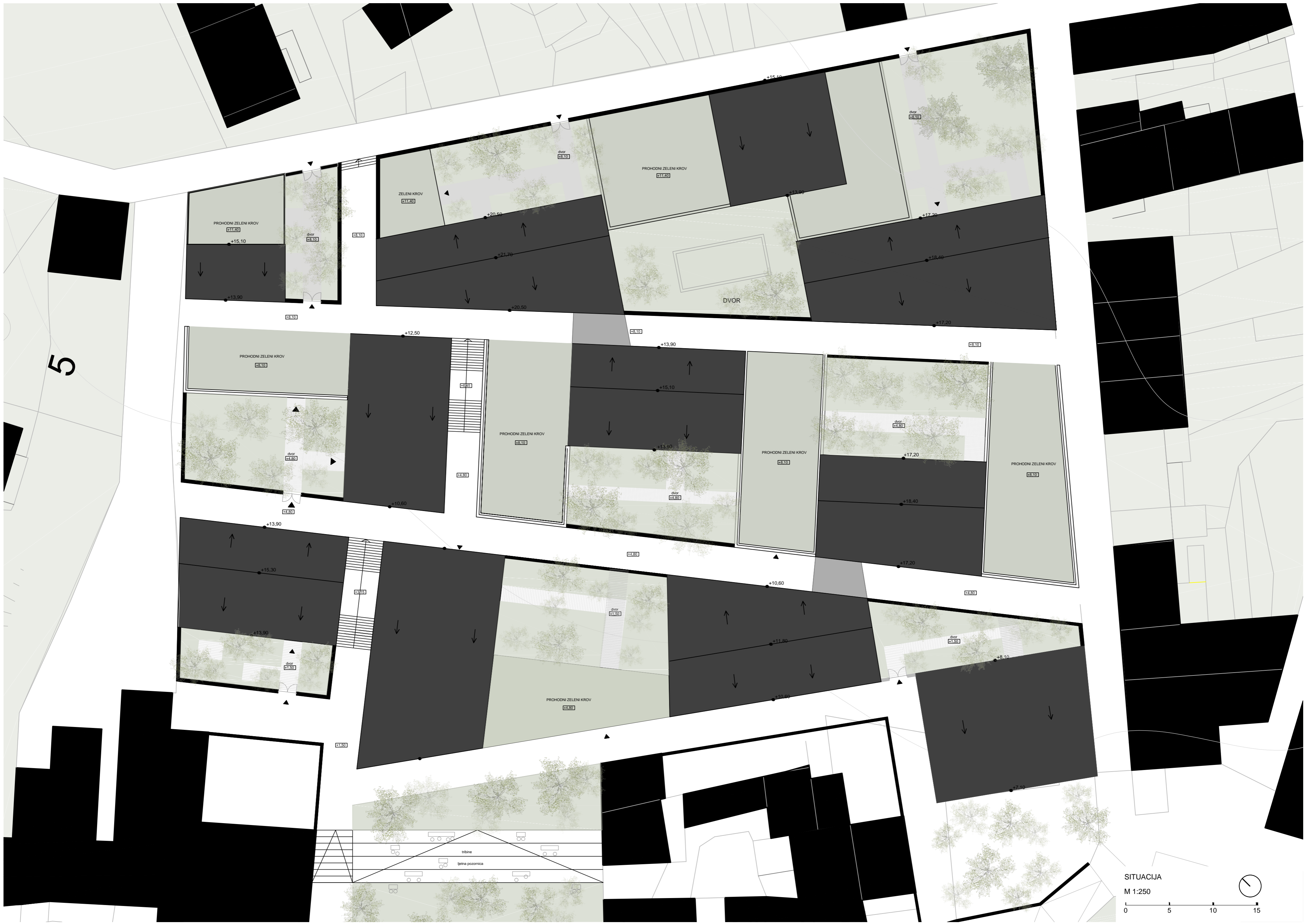
## PROGRAM \_ iskaz površina

<b>*multimedijalna dvorana</b>			
1. lobby		34,7 m <sup>2</sup>	
2. tehnika		17,5 m <sup>2</sup>	
3. info		10,5 m <sup>2</sup>	
4. garderoba		34,7 m <sup>2</sup>	
5. dvorana		200,0 m <sup>2</sup>	
6. svlačionice	2 x12,2m <sup>2</sup>		
7. spremište		12,3 m <sup>2</sup>	
8. tehnika		8,4 m <sup>2</sup>	
9. sanitarije		25,5 m <sup>2</sup>	
10. osoblje		17,4 m <sup>2</sup>	
11. komunikacija		53,5 m <sup>2</sup>	
12. dvorište		215,6 m <sup>2</sup>	
<b>*knjižnica</b>			
1. info+ prjem		18,8 m <sup>2</sup>	
2. čitaonica		150,0 m <sup>2</sup>	
3. multimedija		25,2 m <sup>2</sup>	
4. sanitarije		12,5 m <sup>2</sup>	
5. komunikacija		58,2 m <sup>2</sup>	
6. dvorište		132,5 m <sup>2</sup>	
<b>*radionice-agencije</b>			
1. prodajni prostor		101,6 m <sup>2</sup>	
2. agencije/koraljarnica		42,1 m <sup>2</sup>	
3. osoblje + sprema (3x)		33,1 m <sup>2</sup>	
4. komunikacija		28,5 m <sup>2</sup>	
5. mjesna zajednica		57,9 m <sup>2</sup>	
<b>*A</b>			
1. jednokrevetna soba	8x		22,0 m <sup>2</sup>
2. dvokrevetna soba			30,0 m <sup>2</sup>
3. komunikacija			45,0 m <sup>2</sup>
4. sprema+ tehnika			5,0 m <sup>2</sup>
5. dnevni boravak			43,4m <sup>2</sup>
6. dnevni boravak			43,5 m <sup>2</sup>
7. kuhinja			35,5 m <sup>2</sup>
<b>*B</b>			
1. stan za 1 osobu	4x		26,5 m <sup>2</sup>
2. stan za 2 osobe	5x		44,5m <sup>2</sup>
3. komunikacija	3x		46,0m <sup>2</sup>
4. sprema+ tehnika	2x		5,0 m <sup>2</sup>
5. čitaonica			26,0 m <sup>2</sup>
6. dnevni boravak			46,0 m <sup>2</sup>
7. kuhinja			42,0 m <sup>2</sup>
<b>*C</b>			
<b>OBJEKT C</b>			
1. stan za 1 osobu	5x		33,0 m <sup>2</sup>
2. stan za 2 osobe	6x		44,5m <sup>2</sup>
3. komunikacija	3x		56,0m <sup>2</sup>
4. sprema+ tehnika	3x		5,0 m <sup>2</sup>
6. dnevni boravak			35,5 m <sup>2</sup>
<b>*D</b>			
1. stan za 1 osobu	5x		36,0 m <sup>2</sup>
2. stan za 2 osobe	4x		44,5m <sup>2</sup>
3. komunikacija	3x		56,0m <sup>2</sup>
4. sprema+ tehnika	3x		5,0 m <sup>2</sup>
6. dnevni boravak			77,0 m <sup>2</sup>
<b>*E</b>			
1. jednokrevetna soba	13x		20,0 m <sup>2</sup>
2. dvokrevetna soba	4x		28,0 m <sup>2</sup>
3. komunikacija			59,0 m <sup>2</sup>
4. sprema+ tehnika			5,0 m <sup>2</sup>
5. med sestra	2x		13,5 m <sup>2</sup>
6. dnevni boravak			70,0 m <sup>2</sup>
7. radionica			53,3 m <sup>2</sup>
<b>*F</b>			
1. jednokrevetna soba	8x		20,0 m <sup>2</sup>
2. dvokrevetna soba	6x		28,0 m <sup>2</sup>
3. komunikacija			59,0 m <sup>2</sup>
5. med sestra	2x		13,5 m <sup>2</sup>
6. dnevni boravak			51,0m <sup>2</sup>
7. radionica			51,0 m <sup>2</sup>



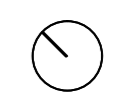
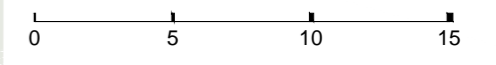
SITUACIJA  
M 1:2000

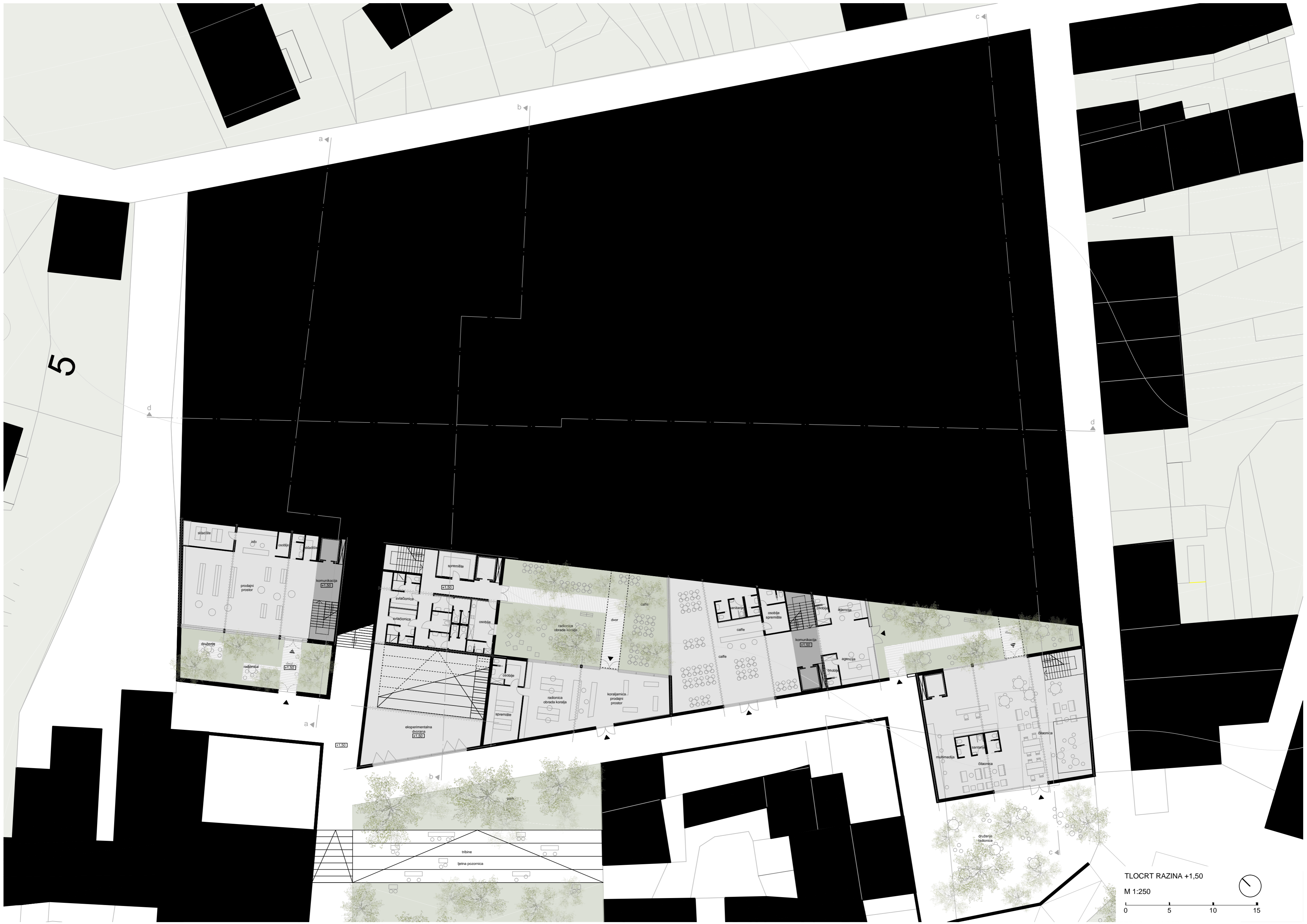




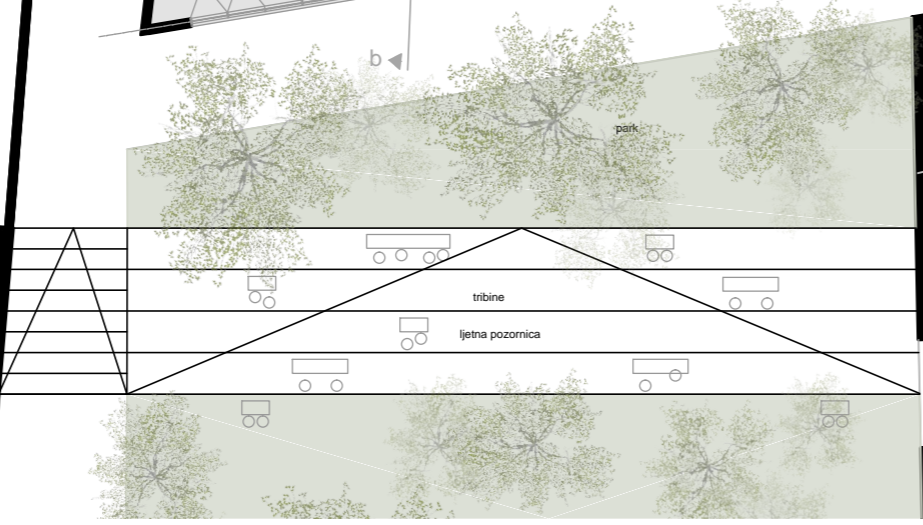
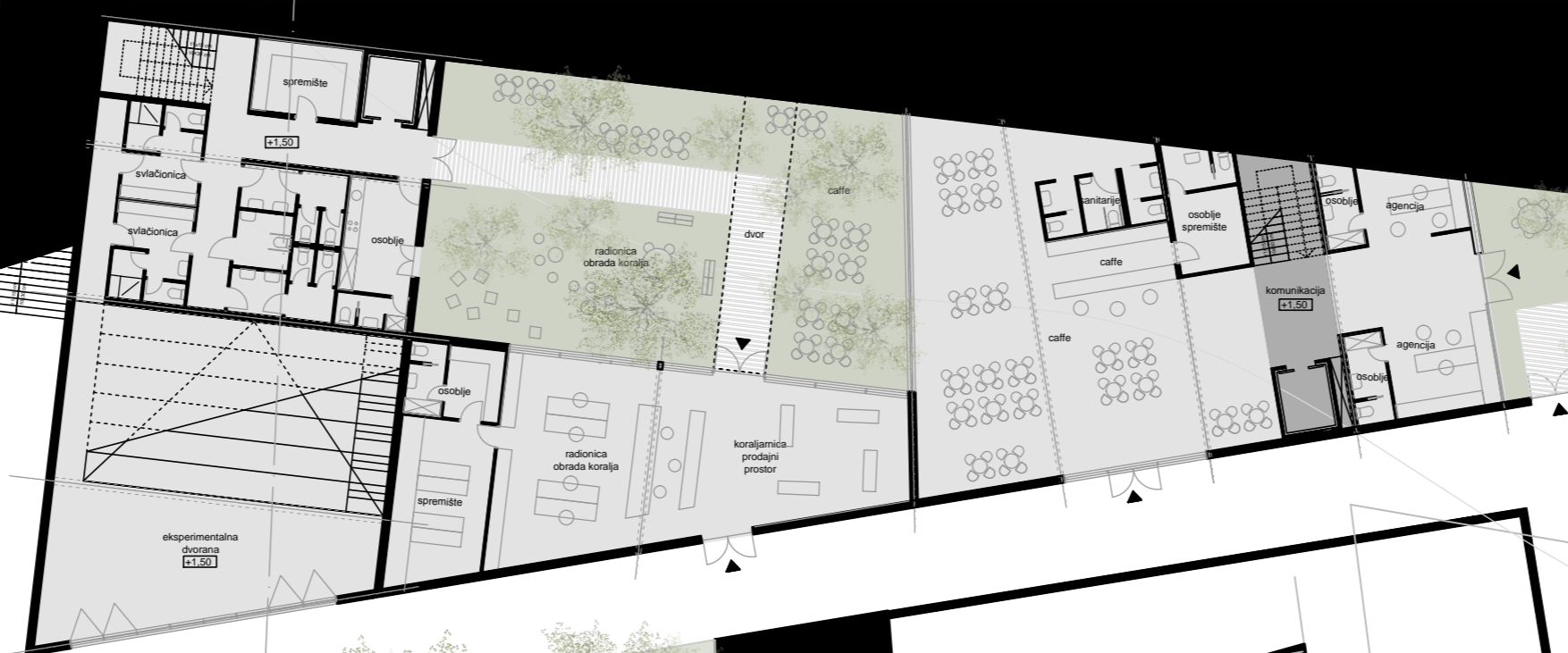
5

SITUACIJA  
M 1:250





5



TLOCRT RAZINA +1,50  
M 1:250  
0 5 10 15

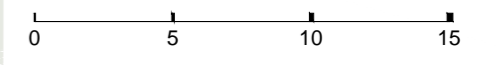


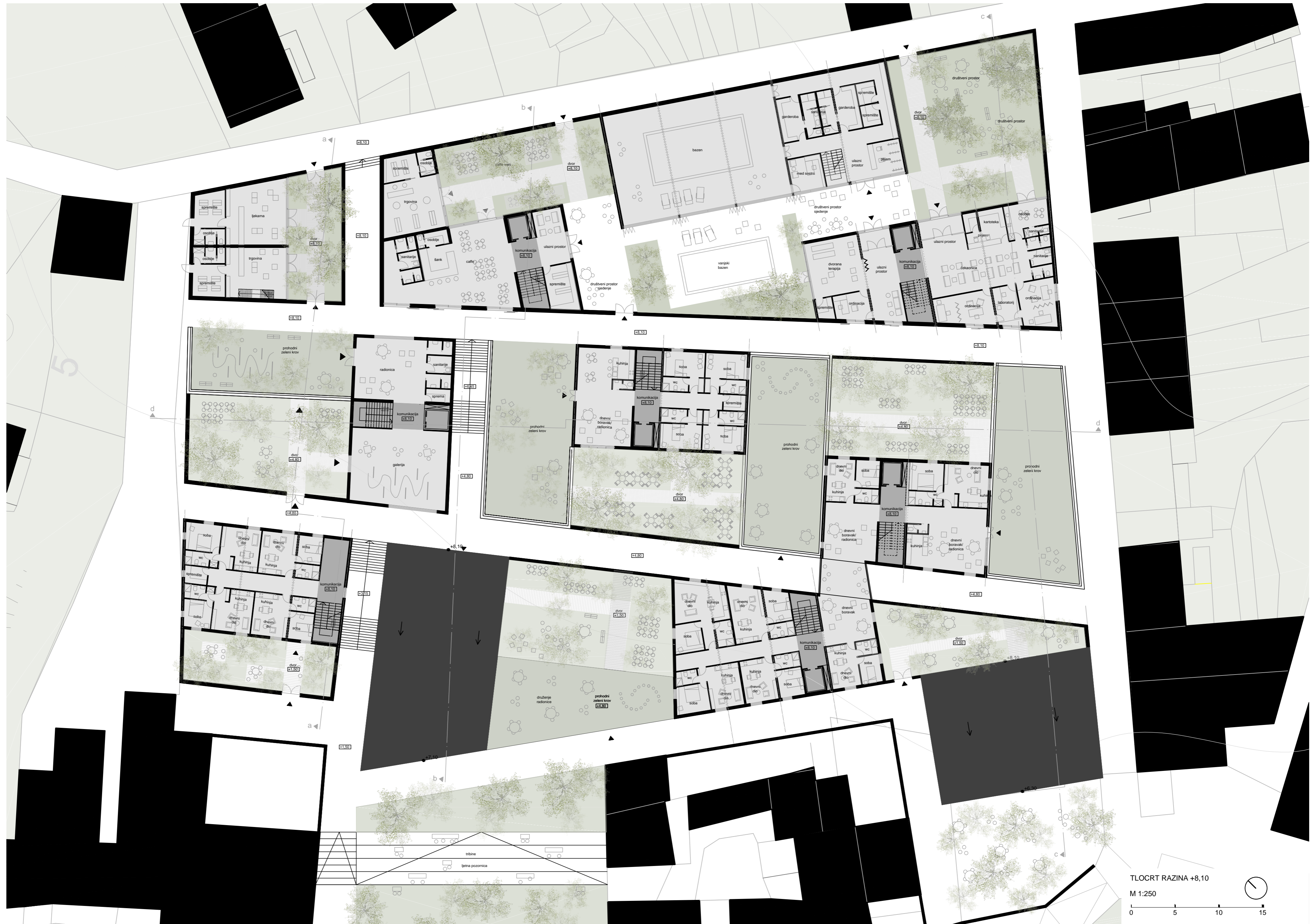


5

TLOCRT RAZINA +4,80

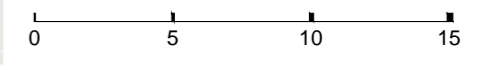
M 1:250

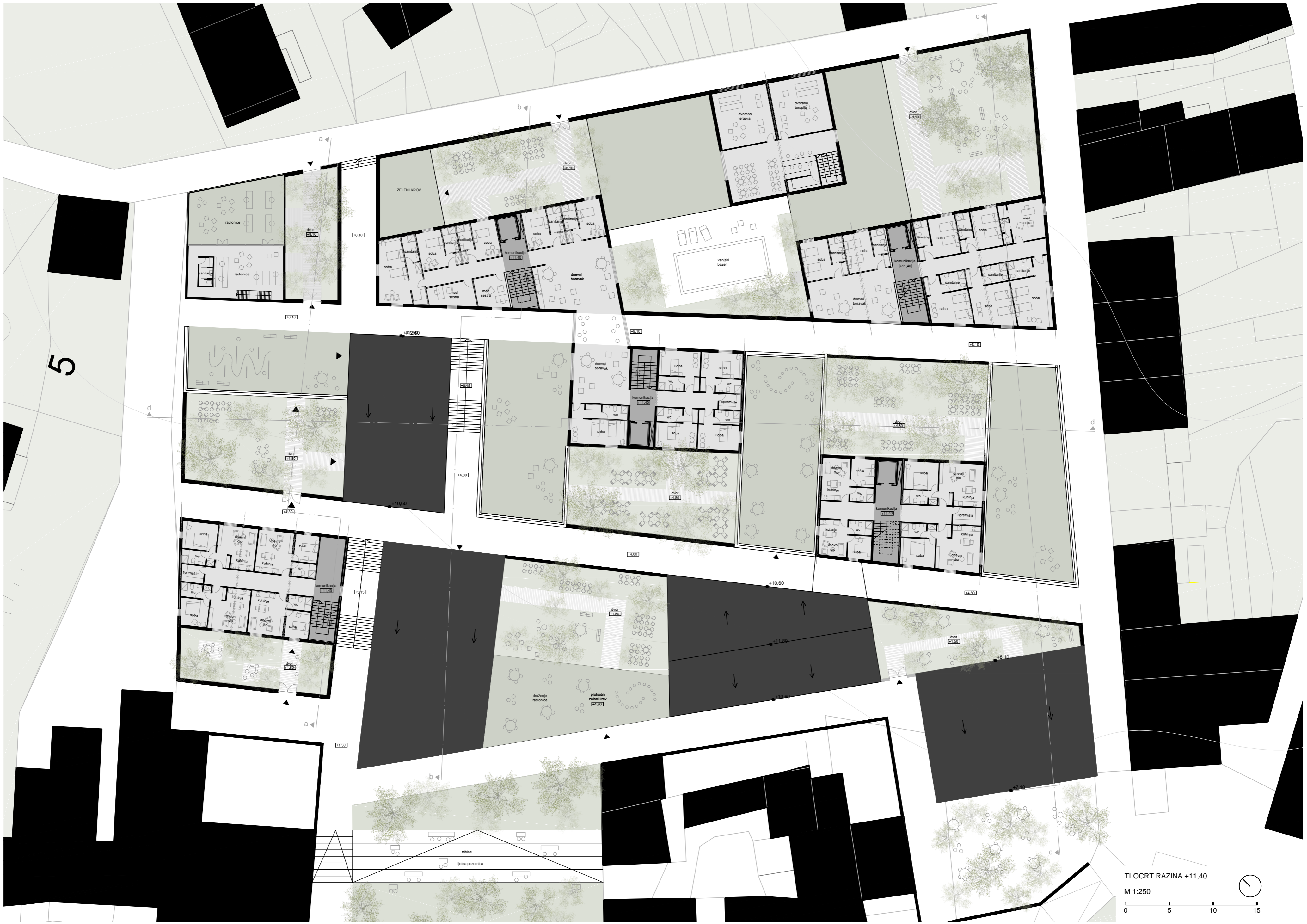




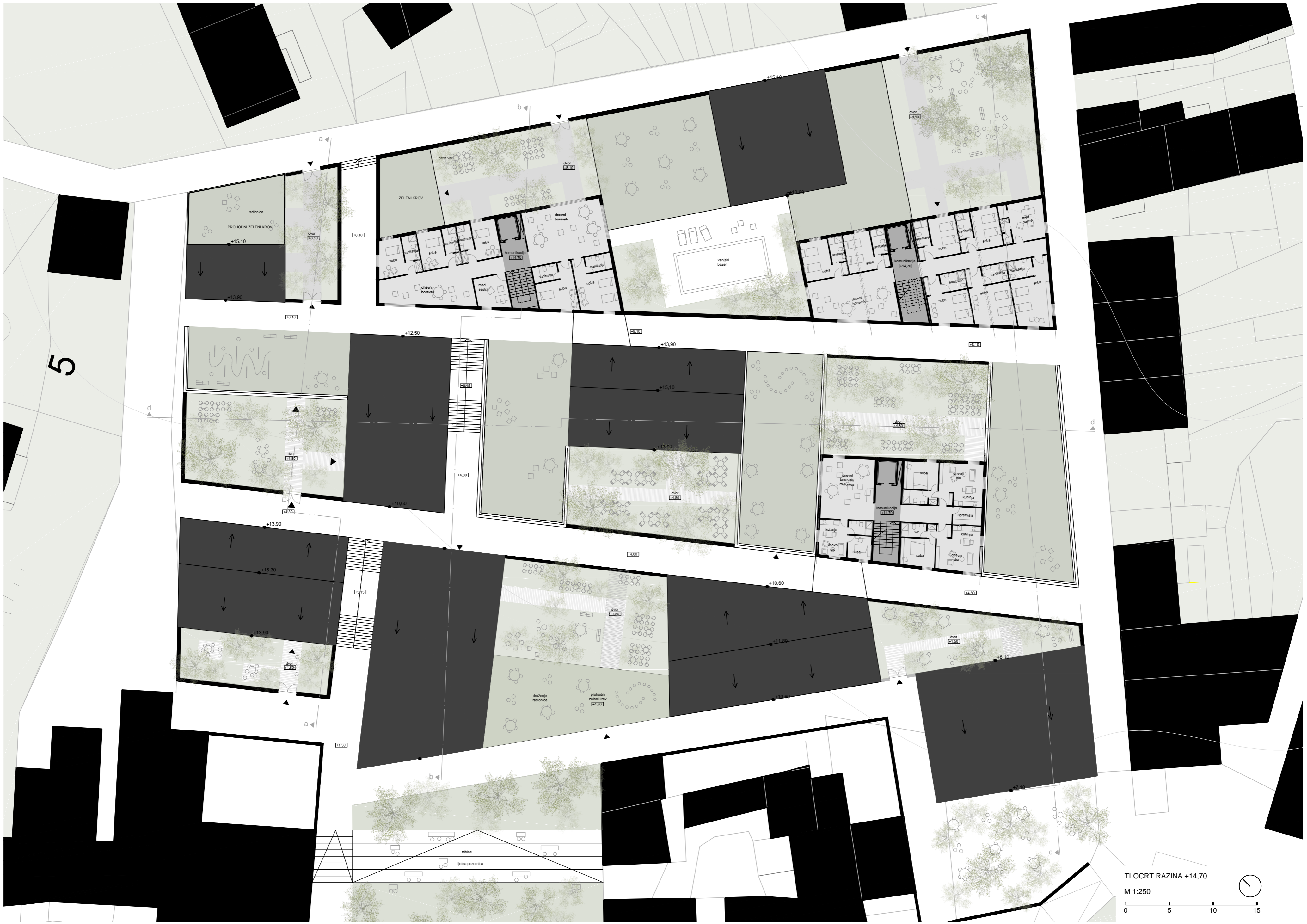
TLOCRT RAZINA +8,10

M 1:250



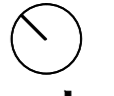


5

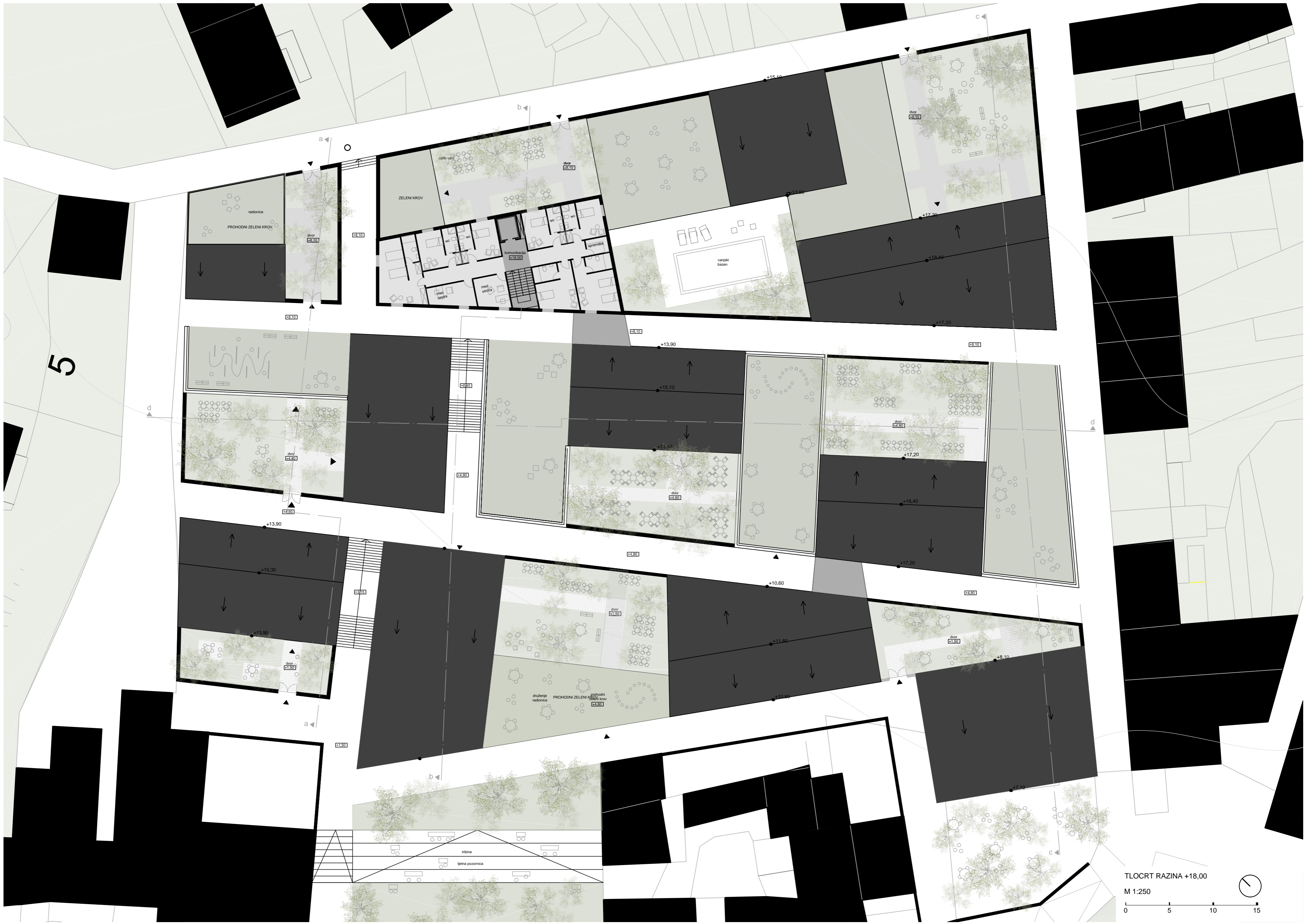


5

TLOCRT RAZINA +14,70  
 M 1:250  
 0 5 10 15



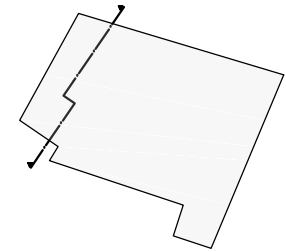




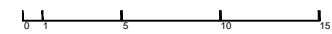
5

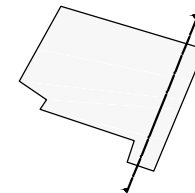
TLOCRT RAZINA +18,00  
 M 1:250  
 0 5 10 15





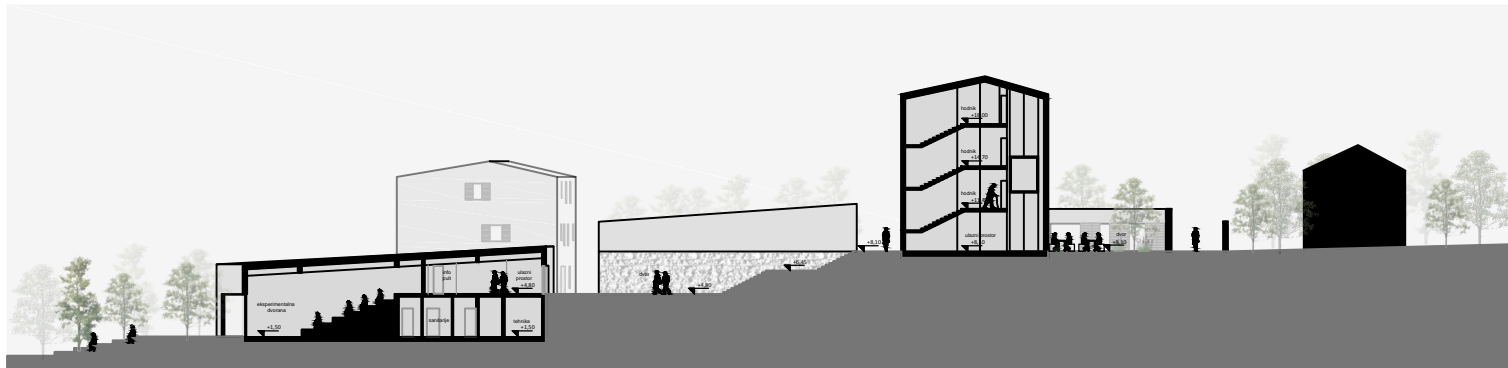
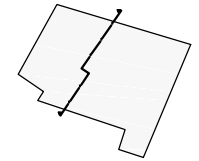
PRESJEK a-a  
M 1:200





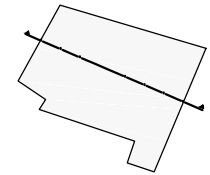
PRESJEK c-c  
M 1:200





PRESJEK b-b  
M 1:200





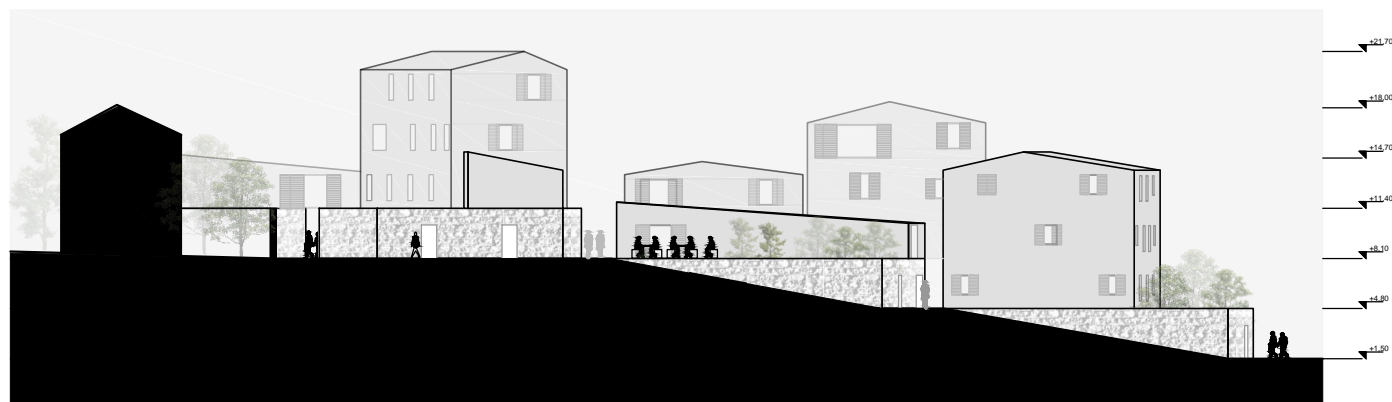
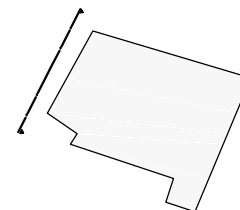
PRESJEK d-d  
M 1:200





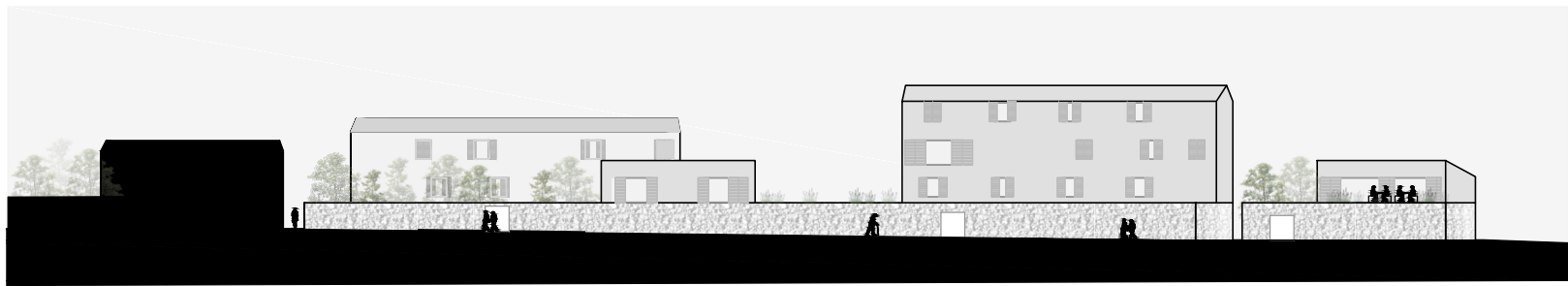
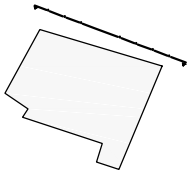
POGLED JUG  
M 1:200





POGLED JUG  
M 1:200

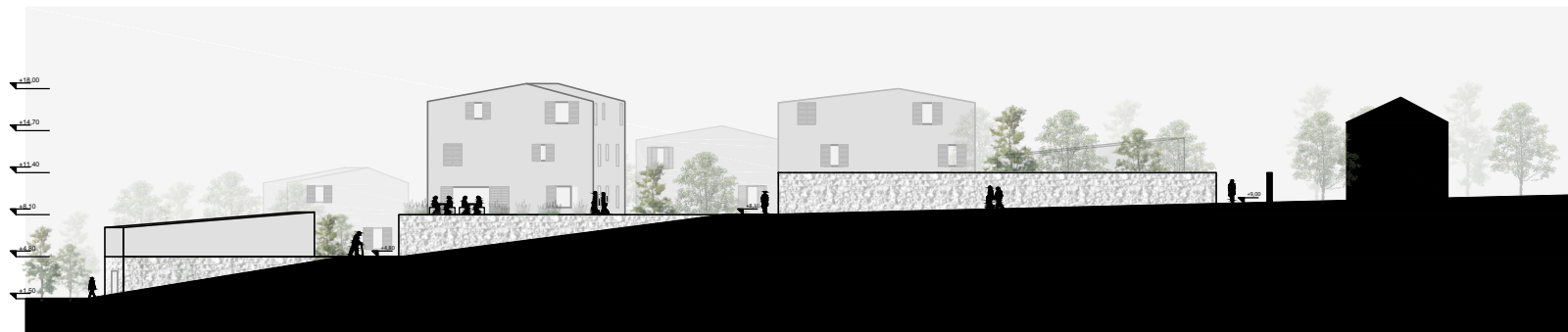
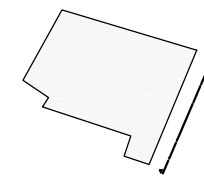




POGLED SJEVER  
M 1:200







POGLED ZAPAD  
M 1:200







3D PRIKAZI



